LIETUVIŲ DIENOS

ONA MIKULSKIENĖ – KANKLIŲ MUZIKOS MOKYTOJA IR VADOVĖ

LITHUANIAN DAYS
March, 1980

1980 M. KOVO MĖN.

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd.—Hollywood, CA 90029
Telefonas: 661-2919

1980, kovas Nr. 3 (302)
March, 1980 No. 3 (302)

Eina XXXI metai
Volume XXXI

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN, PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja
REDAKCINĖ KOLEGIJA

Rūta Skirius, MPA
Margis Matulionis, MA
English Editorial Staff

Antanas F. Skirius
Leidėjas/Publisher

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.
Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or Lithuanian Days magazine

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį
Use of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.
Subscription will be renewed automatically at expiration date. If subscription is to be discontinued, notice to that effect should be sent to the publication.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina $1.80 Single Copy $1.80

Prenumerata $18.00. Kanadoje $20.00
Subscription $18.00 Per Year. Canada $20.00

Garbės prenumerata/Honorary subscription $30.00
"Second Class Postage Paid at Los Angeles, Calif."

VIRŠELIAI / COVERS

FRONT COVER

ONA MIKULSKIS

Ona Mozoliauskas-Mikulskis was born in the Siberian city of Omsk, on the banks of the Irtish River. Her parents had been exiled there for distributing literature printed in Lithuanian, an activity strictly forbidden by the Russian invader. Her parents and their seven children were simply let off the train and abandoned to fend for themselves.

The family managed to survive and even prosper, her older brother Juozas becoming one of Omsk's most successful merchants. His house and her parents' home developed into a meeting place for other Lithuanian refugees of the First World War.

Ona Mozoliauskas attended a Polish grammar school and went to a Russian high school. In 1922, she finally left for Lithuania, a country that she had grown to love listening to her parents' dreamlike reminiscences.

She began her career as an accountant in the city of Kaunas by graduating from what was to become the University of Vytautas the Great. She then filled various responsible positions, culminating in an appointment as the director of the Vilnius Commercial Center.

However, Ona had always loved music and ever since the days of Omsk, she had been an active choir member. In Lithuania, from 1922 to 1939, she remained involved in numerous choirs and, because of her singing and dramatic talents, she participated in many operatic presentations.

In 1933, in Klaipeda, Ona Mozoliauskas founded the Women's Kankles (zither) Ensemble of Sauliai, for whom compositions and zither lessons were provided by the composer Alfonsas Mikulskis. A year later, Ona Mozoliauskas took over the teaching role and composer Mikulskis remained as the Art Director.

Their combined efforts resulted in a dramatic refinement of the technique of playing the kankles. They added 12 women singers to the ensemble, a male octet and even an occasional soloist. This developed into a folk-style that is unique in the world and made a tremendous impact on many Western-European composers.

In 1936, Ona Mozoliauskas and Alfonsas Mikulskis were married and their first offspring was the 1940 birth of another kankles-choir ensemble in Vilnius. This was soon merged with a folk dance group and became the folk ensemble Ciurlionis.

On July 17, 1949, Ona and Alfonsas arrived escaped to Vienna with a group of the original Ciurlionis Ensemble members. Two months later, the Ensemble was recreated and 500 concerts introduced them to the most prestigious halls of West Germany and Austria.

On July 17, 1949, Ono and Alfonsas arrived in Cleveland where the kankles orchestra was organized again. Among its many concert appearances was one in Washington, D.C. before members of Congress and other dignitaries.

In 1972 and 1978, The Ciurlionis Ensemble released recordings of Ona's kankles orchestra. Her orchestra has performed with the Ciurlionis Ensemble more than 1100 times! Folk songs have been recorded with the Kankles Orchestra.

Since 1972, Ona Mikulskis is teaching kankles playing at the Saint Casimir's Lithuanian School in Cleveland.

TURINYS/CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

Psl.

Dr. S. A. Bačkis —
Lietuva bus laisva. 3

Juozas Stempužis—
Lietuvių tautinio meno Čiurlionio ansamblio veiklos apžvalga. 4

V. R. —
Ona Mikulskienė — kanklių muzikos mokytoja ir vadovė. 7

V. Rociūnas —
Kompozitoriaus Alfonso Mikulskio biografija. 10

Klaipėdos atgavimo sukakties minėjimas Brooklyne, N. Y. 14

RECENZIJOS

Jurgis Gliauda —
Pirmųjų egzilinių žingsnių antologija. 15

ENGLISH SECTION

Ona Mikulskis 2

Song of the Trees 16
American-Lithuanian Roman Catholic Women's Alliance 16

Marking the 62nd Anniversary 18

Amsterdam Observes the 62nd 20

Religious News 20

Baltic Dissidents Speak Out Against Holding Olympics in Soviet Union 21

Feciulis Featured Speaker at University ...21

Rev. Garuckas Defends Nationalism 21

Cesiunas Presumed Dead 21

BACK COVER

Pictured is Irena Grigaliunos, soprano and long-time member of the women's chorus and the Kankles orchestra.

Irena Grigaliūnaitė sopranas, ilgametė Č. ansamblio solistė su moterų choru ir kanklių orkestru.

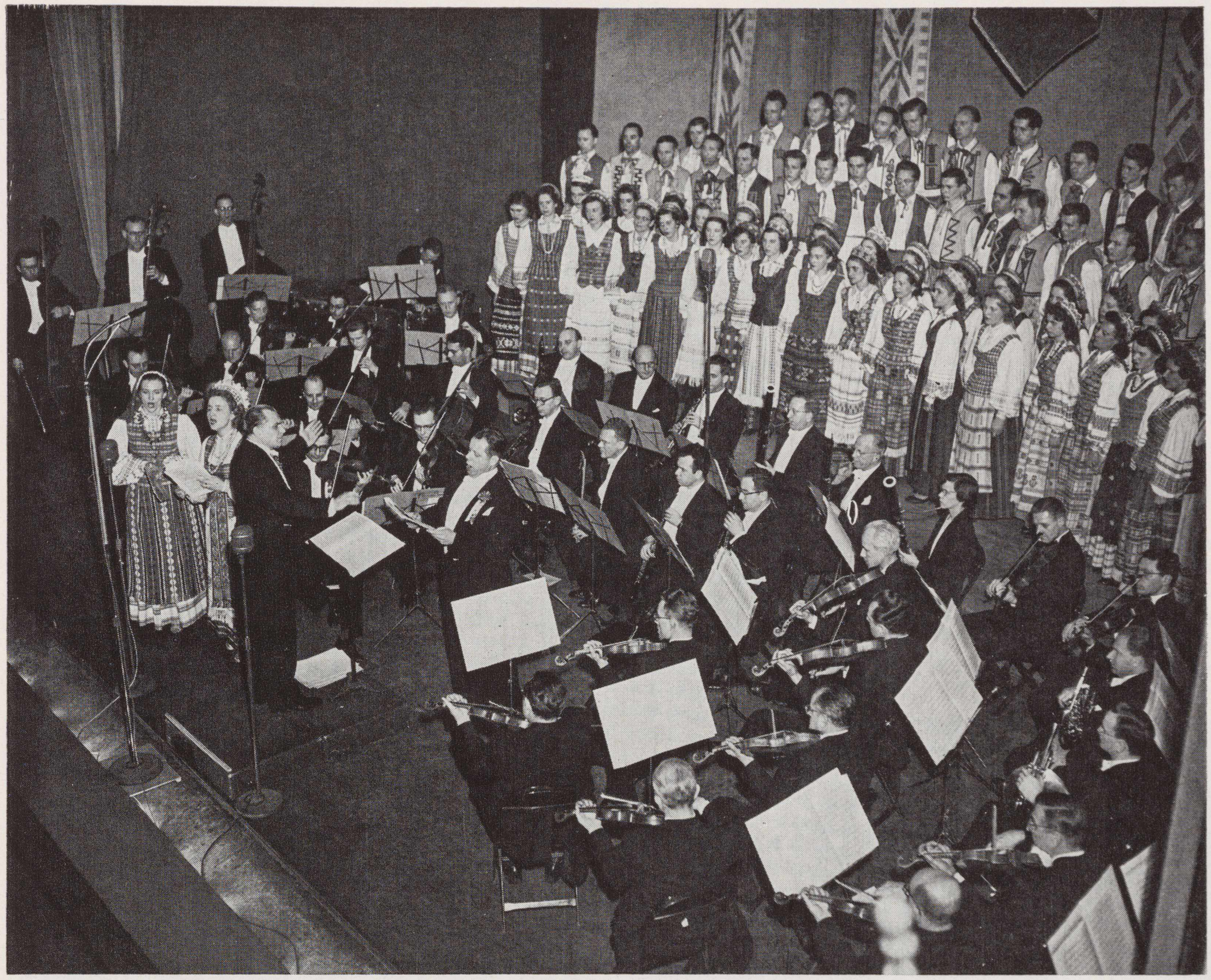

Čiurlionio ansamblis atlieka komp. St. Šimkaus kantatą "Atsisveikinimas su Tėvyne" su solistais Juoze Krištolaityte, Aldona Stempužiene ir Algirdu Braziu, palydint Clevelando simfoniniam orkestrui, Clevelande 1954 m. vasario 16 d.

Cleveland, 1954. Ciurlionis Ensemble performing Composer Stasys Simkus' Cantata "Farewell to the Homeland" with soloists Juoze Kristolaitis, Aldona Stempuzis and Algirdas Brazis, accompanied by the Cleveland Symphony Orchestra.

LIETUVA bus LAISVA

Lietuvos atstovo dr. S. A. Bačkio žodis Vasario 16 Dienos minėjime Washingtone 1980 m. vasario 24 d. Corcoran Gallery

Džiugu, kad JAV-bių sostinėje ir apylinkėse gyveną lietuviai vieningai mini Vasario 16 Dienos šventę, kurią pagerbia ir JAV-bių Administracija. Atsiųstame man ta proga rašte Valstybės Sekretorius p. Cyrus Vance perdavė JAV-bių Vyriausybės ir tautos vardu geriausius linkėjimus ir nuoširdžius sveikinimus Lietuvių tautai bei man. Savo rašte jis pažymėjo, kad prisimenama ta proga lietuvių gilus pasididžiavimas turtingu tautiniu palikimu ir pridūrė, kad amerikiečiai didžiai vertina lietuviams visur būdingas ypatybes — jų tvirtą *valstybinio sąmoningumo pajutimą ir pasišventimą religinėms ir žmogaus teisėms.*

Šis JAV-bių Valstybės Sekretoriaus pasisakymas dar kartą parodo, jog JAV-bių politika yra grindžiama kilniais principais, pagal kuriuos JAV-bės 1940 m. liepos 23 d. pasmerkė Sovietų Sąjungos suktais būdais apgalvotą Lietuvos, Latvijos ir Estijos politinės nepriklausomybės ir teritorinės neliečiamybės panaikinimą. Kaip žinome — tą JAV-bių Administracijos politiką tvirtai remia JAV Kongresas bei tauta.

Minėdami 62-jį kartą Vasario 16 Dienos šventę mes esame dėkingi JAV-bių Administracijai, Kongresui ir gyventojams už jų kilnią laikyseną mūsų tautos atžvilgiu. Šių dienų tarptautinė įvykių raida yra tokia, kad niekas negali pramatyti, ką rytojus žada galingiausioms ir silpniausioms valstybėms, kada Sovietų Sąjunga vartoja suktus, apgalvotus ėjimus taip, kaip 1940 metais Baltijos valstybėse, savo įtakai ir ekspansijai praplėsti.

Lietuvos Diplomatinė Tarnyba tvirtai tiki, kad Lietuva atgaus anksčiau ar vėliau nepriklausomybę ne tik dėl to, kad visi lietuviai to trokšta ir tuo tikslu ryžtingai veikia, bet ir dėl to, kad dabar visame pasaulyje tautų išsilaisvinimo eiga yra taip stipri, jog ji palies ir Sovietų Sąjungos kolonijinę imperiją, kur pamintos yra ne tik pavergtų tautų teisės, bet ir žmogaus pagrindinės teisės, kas visiems dabar žinoma.

Vasario 16 Dienos šventė yra nepaprastai didinga ir svarbi Lietuvos istorinė diena. Jąją minėdami — ryžtamės, kad mūsų laisvės troškimas taptų realybe, nes už *mūsų tautos ateitį mes visi esame atsakingi. Nedejuokime, nesiskųskime vieni kitais ar nepasisekimais, bet apgalėkime visas kliūtis ir eikime vieningumo keliu, kuris mus vestų į siekiamą tikslą.* Šiąja proga *mūsų veikloje prisiminkime Lietuvos pogrindžio leidinio "Aušros" pasisakymą apie Vasario 16 Dienos reikšmę:*

> "Vasario 16-toji todėl turi būti ir paskatinimo diena gyviau domėtis savo tautos praeitimi, dar daugiau dirbti Lietuvai, dar atkakliau ginti laisvės ir teisingumo principus bei žmogaus teises. Vasario 16-toji pagaliau vra mums tvirtos, neblėstančios vilties Diena:
>
> Lietuva bus laisva!"

LIETUVIŲ TAUTINIO MENO ČIURLIONIO ANSAMBLIO VEIKLOS APŽVALGA

Lietuvai atgavus sostinę Vilnių, vyriausybė kėlė įvairias savo įstaigas bei mokslų institucijas. Klaipėdos Pedagoginis Institutas, vokiečiams Klaipėdą užėmus, buvo laikinai įsikūręs Panevėžyje, tad vienas iš pirmųjų buvo perkeltas į Vilnių. Kartu atvyko ir to instituto muzikos lektorius komp. Alfonsas Mikulskis, buvęs Klaipėdos Krašto Giedotojų Sąjungos ir šaulių chorų vyriausias dirigentas.

Karas ir bolševikų okupacija Vilniuje buvo sugriovusi visokeriopą kultūrinį reiškimąsi. Todėl, atvykusiems į pasiilgtąją sostinę iš laisvos Lietuvos, buvo nejauku, net graudu. Jautėsi gyvas reikalas nedelsiant veikti — atgaivinti senąją lietuvių tautinę kultūrą, Vilnių atgaivinti kultūriškai. Kad šimtmečiais Europai menu ir kultūra spindėjusiame Vilniuje vėl skambėtų lietuviška daina, žavėtų klasika simfoniniais koncertais ir operomis ir vaidintų teatrai.

Patyręs organizatorius A. Mikulskis tuojau pasiryžo organizuoti, kaip Klaipėdoje, Šaulių vyrų chorą, nes Pedagoginiame Institute buvo stiprus studentų mišrus choras, tad laikinai šios srities tuštuma bus užpildyta. Susitaręs su Šaulių Rinktinės štabu, iš pažįstamų dainininkų sudarė organizacinį komitetą: pirm. teisininkas Vytautas Gavėnas, žurnalistas Edvardas Karnėnas ir Antanas Kavaliūnas; dainininkų susirinkimą paskelbė spaudoje ir per radiją ir 1940 m. sausio 15 d., susirinkus 22 dainininkams, įsteigė "Vilniaus Šaulių Rinktinės Vyrų Chorą". Jo tikslas buvo užsibrėžtas: Puoselėti ir skleisti tautinį meną ir kelti Lietuvos garbę.

Tuo pat metu muzikė Ona Mikulskienė įsteigė Šaulių Rinktinės Kanklių Orkestrą. Ji iš Klaipėdos turėjo atsivežusi išbandytą kanklių muzikos repertuarą ir dešimt kanklių, kurias Šaulių Sąjungos vadas pavedė jos globai, tad teko tik mokyti kankliavimo meno ir ruošti repertuarą.

Šaulei Birutei Kuzmienei subūrus tautinių šokių šokėjas, vadovauti pasiėmė vilnietė kūno kultūros mokytoja Jadvyga Kazlauskaitė.

Per mėnesį laiko choras išaugo iki 30 patyrusių dainininkų ir Tautos šventės iškilmėse, Miesto Teatre atliko dalį meninės programos. Valdyba buvo: Edvardas Karnėnas, Kazys Tamaševičius ir Antanas Kavaliūnas ir keturi balsų seniūnai. Dirigento padėjėjo-chormeisterio pareigas ėjo Julius Raštikis. Minėti šaulių meniniai vienetai veikė ir koncertavo atskirai, bet jų meninis vadovas — spiritus movens buvo muzikas Alfonsas Mikulskis, todėl didžiuosius koncertus bei išvykas į provincijos miestus atlikdavo kartu. Iki bolševikų okupacijos buvo atlikta keliolika koncertų bei išvykų. O choras beveik kas skemadienį giedojo kurioje nors Vilniaus bažnyčioje.

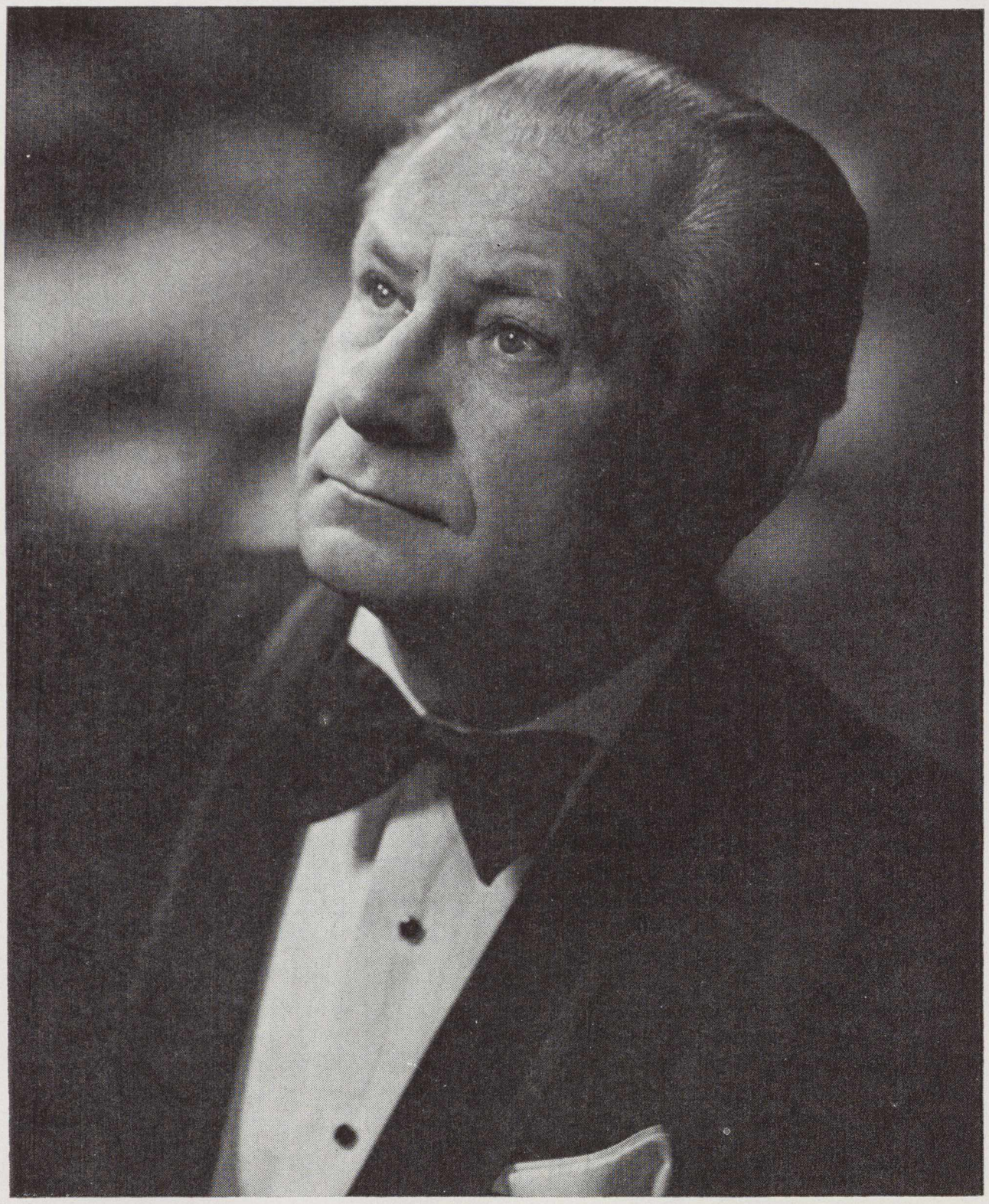

Kompozitorius Alfonsas Mikulskis, Čiurlionio ansamblio įkūrėjas, meninis vadovas ir dirigentas iki šios dienos.

Composer Alfonsas Mikulskis, Ciurlionis Ensemble founder, its art director and conductor to the present day.

—Photo Talis Studio

Bolševikams Šaulių Sąjungą uždarius, šie meniniai vienetai 1942 m. rugsėjo 22 d. susitelkė į "Lietuvių Tautinio Meno Ansamblį", pasirinkdami M. K. Čiurlionio vardą , ryždamiesi puoselėti savąją liaudies kūrybą: dainas, muziką, šokius bei papročius.

Buvo sudarytas dar mišrus choras ir moterų choras, pučiamųjų liaudies muzikos instrumentų orkestras ir tautinių šokių grupė. Kanklių orkestras iš 12 trijų rūšių kanklių: aukštųjų, bosų ir kontrabosų. Pučiamųjų liaudies instrumentų orkestre yra 3 lumzdeliai (garsas panašus į fleitos), du Sekminių rageliai (mediniai vamzdeliai su ant galo užmautu ragu), duoda garsą, panašų į alto saksofoną), Piemenų ragas (toks pat, tik oktava žemesnis, garsas panašus į Anglų ragą), birbynė (dar kvinta žemesnis garsas, panašus į bas klarinetą), penki komplektai skudučių (iš viso 30) ir trys trimitai - trūbos (5-8 pėdų ilgio iš medžio išpiaustyti ir beržo toše apsukti). Šiam orkestrui sudaryti buvo pasinaudota J. Žilevičiaus 1928 m. Klaipėdoje įsteigto liaudies muzikos instrumentų muziejuje surinktų instrumentų pavyzdžiais. Tokios sudėties ansamblis liko ir ligi šiol.

Bolševikų valdžia neleido ansambliui savistoviai veikti, kaip vien tik meno ansambliui. Būtinai reikalavo jungtis prie kurios nors jų organizacijos arba įstaigos. Buvo surasta "nekalčiausia" organizacija — profsąjunga ir, prie tikrojo ansamblio vardo teko programose pridėti: Profsąjungų Centro LTM Čiurlionio Ansamblis. Ta profsąjunga ansambliui nei kenkė, nei padėjo. Ansamblio reikalus tvarkė meno vadovai su vadovo paskirtu ansamblio seniūnu, žurn. E. Karnėnu. nes tuo laužio, metu valdybą rinkti buvo pavojinga.

Bolševikų valdžia buvo pradėjus ansamblį terorizuoti. Iš repeticijos NKVD

išvedē studentą Mykolą Irlikį ir tą naktį areštavo namuose teisininką Petrą Misiūną ir Juozą Būgą, kurį NKVD rūmų rūsyje sušaudē, o pirmuosius išvežē į Sibirą. Nuo masinio išvežimo daugelį čiurlioniečių apsaugojo gerojo likimo galia. Išvežimų dienos anksti rytą ansamblis išvažiavo koncertui į Kaišiadorius. Ten pamatē vagonuose uždarytus žmones. Po koncerto, naktį, grįžti namo nebuvo traukinio, tad teko nakvoti. Grįžus namo, nevienas čiurlionietis patyrē, kad buvo ieškomas išvežti. Taip pat ir meno vadovai — Mikulskiai. Vadovams teikē didelį pasididžiavimą čiurlioniečių patriotizmas ir ryžtas. Iš 90 čiurlioniečių nē vienas iš ansamblio nepasitraukē, nei po areštų, nei po išvežimų.

1940-44 m. Čiurlionio Ansamblis davē per 20 koncertų, aplankē ne tik didžiuosius, bet ir mažesnius Lietuvos miestelius, ypač Vilniaus krašte. Be to, beveik kas sekmadienį giedojo Vilniaus bažnyčiose (1944 m. Motinos Dieną pagiedojo mišias trijose bažnyčiose). Veikla nutrūko 1944 m. birželio mēn., rusų bolševikams antrą kartą Vilnių okupuojant. Liepos pirmą dieną, čiurlioniečiams susirinkus į geležinkelio stotį važiuoti koncertui į Šiaulius, numatytas traukinys nebeišējo, ir buvo sužinota, kad Vilnius tuoj pat bus evakuojamas. Ansamblio vadovas čiurlioniečiams pranešē, kad jis su kanklių ir šokių vadovēm (M. Baronaite) pasitrauks į Austrijos sostinę Vieną, kur lauks iš Lietuvos pasitraukiančių čiurlioniečių.

1944 m. rugpiūčio 28 d. (remiant kun. F. Gureckui ir kun. S. Morkūnui) ansamblis buvo atgaivintas Vienoje. Spalio 29 d. ansamblis turējo pirmąjį koncertą Vienos Koncertų Rūmų Mocarto salēje, o per Kalēdas atliko lietuvių religinių giesmių koncertą su Vienos radijo simfoniniu orkestru ir solistais — A. Dambrauskaite ir St. Liepu. Trumpai pabuvus Vienoje, po to Berlyne ir Kemptene, karo pabaigos sulaukta Feldkirche, Austrijoje. Sulaukęs vokiečių kapituliacijos, ansamblis sekančią dieną davē koncertą I-mosios prancūzų armijos kariams. Po koncerto Lindau mieste armijos karininkams, pirmosios marokiečių armijos vadas (RHIN et DANUBE) gen. De Lattre de Tassigny (vēliau maršalas) pakvietē būti jo armijos teatru, duoti koncertus jo armijos kariams, o jis ansambliui suteikē visokeriopą globą. Ansamblis, įsikūręs Dettingen bei Urach, dayvavo penkiuose tarptautiniuose festivaliuose (Bad Scachen 1945 m. birželio 15 d. su Paryžiaus simfoniniu orkestru, Lubecke 1946 m. birželio 6, Baden-Baden 1946 m. birželio 10, Muenchene 1946 m. rugsējo 9 ir Schwenningene 1946 m. gegužēs 12), turējo koncertus dešimtyje Vokietijos universitetų ir tarptautiniame studentų festivalyje Plochingene 1946 m. birželio 17; su koncertais aplankē per 150 miestų. Per 5 metus buvo duoti 297 pasaulinēs muzikos ir 122 religinēs muzikos koncertai, kurių vien svetimtaučių klausēsi apie 119.000 klausytojų (tarp jų 30.000 prancūzų).

1945 m. Čiurlionio Ansamblis įsteigē Nepriklausomos Lietuvos Atstatymo Fondą, jam reguliariai skirdamas dalį savo koncertų pajamų. 1947 m. fondas buvo įjungtas į Tautos Fondą, veikiantį prie VLIKo.

Už Lietuvos vardo garsinimą 1947 m. vasario 16 d. VLIKas ir Lietuvai Vaduot. Sąjunga (JAV) ansambliui paskyrē premijas. Gi pat Č. A. 1951 m. drauge su dienraščiu "Draugu" įsteigē Lietuvių Literatūros premiją ir dvejus metus buvo jos mecenatu. 1952 m. ansamblis buvo vienas

L. T. Meno Čiurlionio Ansamblis Lietuvių Kultūriniame Daržely, Clevelande 1952 metais.

Vidury sēdi kanklių orkestro vadovē Ona Mikulskienē; II-je eil.: vidury — ansamblio vadovas A. Mikulskis; III-je eil. antras iš k. — ansamblio valdybos pirm. Juozas Stempužis.

Foto — Talis Studio

Ciurlionis Ensemble in the Lithuanian Garden of Culture, Cleveland, 1952. Seated in the center, the Kankles orchestra leader Ona Mikulskis. In center of the second row, the Ensemble director, Alfonsas Mikulskis. In center of the second row, the Ensemble director Alfonsas Mikulskis. zas Stempuzis. —Photo by Talis

Klaipėdos Pedagoginio Instituto studentų choras su savo dirigentu ir lektorium komp. A. Mikulskiu 1939 metais.

Pedagogical Institute of Klaipeda student choir with its conductor and lecturer-composer Alfonsas Mikulskis in 1939.

iš mecenatų dramos konkurso premijai (skirtai Lietuvių Kultūros Fondo Clevelande).

Su provizoriaus Stepono Nasvyčio ir Clevelando lietuvių pagalba 1949 m. birželio 18 d. ansamblis persikėlė į JAV-bes ir apsistojo Clevelande.

Pirmasis koncertas Amerikoje buvo duotas 1950 m. kovo 26 d. Clevelando reprezentacinėje salėje — Severance Hall. Sekantis — didysis koncertas Margučio žurnalui Chicagoje, Civic Opera House ir 1951 m. kovo 29 d. toje pačioje salėje "Draugo" dienraščiui 1954 m. vasario 28 d. įvyko žymus kantatų ir lietuviškų operų ištraukų koncertas Clevelande, su solistais: Juze Krištolaityte, Aldona Stempužiene ir Algirdu Braziu, palydint Cleveland Symphony orkestrui. Pirmos gastrolės lėktuvu į New Yorką (Carnagie Hall) ir Philadelphiją — 1950 m., (Philadelphijoje Academy of Music). 1953-54 m. su solistais ir National Symphony orkestru, bei Katedroje lietuviškos mišios, 1968 m. rugsėjo 1 d. New Yorko Lincoln Center. 1971 m. birželio 20 d. Pietų Amerikoje — Columbijoje, Medellin, Maria Auxiliadora teatre ir septintoje seniausių ir didžiausių pasaulyje katedrų, religinis koncertas. Bogotos miesto kalnų amfiteatre, dalyyvaujant 20.000 klausytojų ir maldos garsioje druskos Katedroje po dideliais, aukštais kalnais.

Nepaprasti įspūdžiai iš Venezuelos 150 metų nepriklausomybės sukakties Maracay katedroje iškilmių mišios — lietuviškai, parade (10.000 karių) už žuvusius malda "Nuliūdo kapais apsiklojus tėvynė", Venezuelos ir Lietuvos himnai. Koncertai iki 60.000 klausytojų Concha Acustica koncertų estradoje. Per 16 dienų buvo atlikta 19 koncertų ir kasdien po kelis kartus visos televizijos ir radijo stotys perdavė valandos laiko koncertus.

Nepamirštamas įspūdis buvo Philadelphijoje Pasaulio Eucharistiniame Kongrese 1976.8.7, kur milžiniškoje Šv. Petro ir Povilo Katedroje pirmą kartą buvo atliktos Mikulskio tautinės mišios "Už kenčiančią Lietuvą", kai milžiniška katedra kimštinai pilna žmonių po mišių sustoję plojo ir ašaras šluostė. Po to trumpas, bet svarbus koncertas Independent aikštėje, kur, giedant su kanklių pritarimu Amerikos himną, suskambėjo Amerikos Laisvės Varpas .Malonu buvo atlikti tas mišias Toronte, Kankinių koplyčioje, kurių klausė apie 5.000 žmonių (1978.7.2).

Ansamblis dalyvavo visose Dainų šventėse, išskiriant IV-tą, nes tuo metu koncertavo Pietų Amerikoje.

Ansamblis per 40 metų tautai įrodė savo šventą pareigų supratimą, kartais pakeldamas neįsivaizduojamo vargo ir pasiaukojimo. Jame ir šiandien gyva ta pati galinga dvasia, daina gaivinti nelaimėn patekusį brolį-seserį, skleisti savo tautos meną plačiajame pasaulyje, garsinti kenčiančios tautos vardą su viltimi grįžti į laisvą Tėvynę Lietuvą.

Ansamblio andministracinius reikalus tvarko ansamblio valdyba, o ansamblio principinius reikalus sprendžia ansamblio taryba — meno vadovybė su valdyba kartu Šiose pareigose ansamblio veiklai ir tautinio meno skleidimui yra labai nusipelnusių čiurlioniečių.

Ansamblio valdybos pirmininkai Lietuvoje buvo: E. Karnėnas ir Juozas Vasiliūnas — po trejus metus.

Austrijoje, Vokietijoje ir JAV — Juozas Stempužis — 7 metus.

Jaunutis Nasvytis JAV-bėse — 8 metus.

Vladas Plečkaitis JAV — 16 metų.

Po metus laiko: Vokietijoj — Aleksandras Milvydas, Jonas Dagys, Vladas Bosikis, Vytautas Giedraitis, Edmundas Čapkevičius, Algis Penkauskas, Džiugas Staniškis, Benediktas Raimundas Butkus ir Henrikas Bankaitis. —*J. Stempužis*

Klaipėdos Šaulių Rinktinės vyrų choras 1938 m. laimėjęs Lietuvos Chorų konkurse pirmąją vietą.

Viduryje dirigentas A. Mikulskis, jo dešinėje choro pirm. Viktoras Kavaliūnas.

Men's select choir of the Sauliai of Klaipeda, first prize winner in the 1938 Lithuanian choir competition. In the middle, Conductor Alfonscs Mikulskis. On his right, the choir president Viktoras Kavaliunas.

ONA MIKULSKIENĖ – KANKLIŲ MUZIKOS MOKYTOJA IR VADOVĖ

SIBIRO TREMTYJE

Ona Mikulskienė-Mozoliauskaitė, kanklių muzikos mokytoja ir orkestrų vadovė, buhalterė ir visuomenininkė (Šaulių moterų vadovė) , gimė Sibire, Omsko mieste, romantiškoje aplinkoje, ant didelės ir gražios Irtiš'o upės kranto. Į ten tėveliai su 7 vaikais buvo už lietuvišką spaudą ištremti, iš traukinio išsodinti ir turėjo kaip išmanė įsikurti. Ona buvo šeimoje tarp 6 brolių ir 5 sesučių, priešpaskutinė — devintoji (po jos viena sesutė mirė). Tėvelis su broliais iškasė erdvų rūsį ("zelianką"), o virtuvė buvo kieme ant akmenų.

Tėvelis buvo geras garvežių mechanikas ir greitai gavo gerą darbą, o vyriausias brolis Juozas buvo laikrodininkas ir aukso lydytojas, graviruotojas - menininkas. Čia pat buvo dideli miškai, ir tėvelis su sūnų pagalba greitai pasistatė erdvius namus, ir Onutė gimė jau naujuose, pušim kvepiančiuose, namuose. Brolis Juozas greitai praturtėjo (po kelių metų buvo vienas turtingiausių Omsko verslininkų), tad padėjo jaunesniesiems šeimos nariams eiti mokslus. Jo erdvūs namai buvo arti geležinkelio stoties, tad karo pabėgėliai lietuviai pirmiausia sustodavo pas Juozą Mozoliauską. O kai jau pritrūkdavo vietos, tai siųsdavo pas tėvus Mozoliauskus. Tuo metu ir tėvų namai būdavo pilni pabėgėlių. Brolio namuose būdavo mūsų lietuviškojo elito posėdžiai, kuriuose būdavo svarstoma lietuviškieji reikalai: kaip veikti atgauti Lietuvai nepriklausomybę, organizuoti lietuvių batalionus ir k. Jų tarpe buvo: Kazys Škirpa, Karolis Žalkauskas, karininkas Stakionis, karin. ir žurnalistas Pranas Klimaitis, žurn. Antanas Bružas, kun. Kazlauskas, Boleslovas Žakevičius, K. Pabrėža ir kt. Visą Omsko lietuvių visuomeninę veiklą finansavo brolis Juozas; jis taip pat šelpė ir Lietuvos Pabėgėlių Draugiją.

Onutė lankė ir baigė lenkų pradžios mokyklą "Ochronką", kadangi ji vienintelė buvo katalikiška, kurioje svainis Antanas Bružas dėstė dainavimą, o mažą lietuvių mokinių grupelę lietuvių kalbos mokė Boleslovas Žakevičius. Gimnaziją teko lankyti rusišką, nes kitokios nebuvo. Joje Onutė baigė 7 klases ir 1922 m. išvažiavo į Lietuvą, į tą svajonių kraštą, apie kurį motina kalbėdavo, kad ten yra žemės rojus. Girdi, jei iš Lietuvos ir šunelis atbėgtų, tą šunelį kaip svečią pasodintų už stalo garbingoje vietoje. Ten, Lietuvoje, ant medžių auga obuoliai, vyšnios, o miškuose skaniausios uogos... Deja, nevisa šeima išvažiavo: brolis Juozas mirė, o Vlado, aukšto rango buhalterio, bolševikai neišleido; jis išprašė palikti ir jauniausią brolį Vytautą.

LIETUVOJE — BUHALTERĖS DARBE

Grįžus į Lietuvą, Kauną, — pasiruošusi ir išlaikiusi egzaminus, — baigė buhalterijos mokslą Aukštuosiuose Kursuose (vėliau iš jų išaugo V. D. Universitetas). Šioje srityje Ona Mozoliauskaitė dirbo: 1924-25 m. Geležinkelių valdyboje Kaune, 1925-26 m. Klaipėdos konservatorijoje, 1926-39 m., 1940-1941 m. "Rūtos" bendrovėje Vilniuje. Tarybinei vyriausybei sujungus visas Vilniaus prekybos bendroves į vieną "Vilniaus Prakybos Bazę", prieš jos valią, buvo paskirta tos bazės vyriausia direktore.

Lietuvių Tautinio Meno Čiurlionio Ansamblio pirmininkas ir ansamblio solistas Vladas Plečkaitis, kuris ansambliui pirmininkauja 16 metų.

Ciurlionis Ensemble soloist and its president for 16 years, Vladas Pleckaitis.

Čiurlionio ansamblio moterų choras ir kanklininkės Lietuvių Kultūriniame Daržely, Clevelande, 1953 metais. Vidury sėdi kanklių orkestro vadovė Ona Mikulskienė Talis Studio

Ciurlionis Ensemble Women's Choir and Kankles players in the Lithuanian Garden of Culture, Cleveland, 1953. Seated in the center, the leader of the Kankles Orchestra, Ona Mikulskis.

MENO SRITYJE

Solistė, choristė, aktorė

Omsko pradžios mokykloje ir gimnazijoje buvo choristė ir solistė lietuvių vakarėliuose ir šventėse — aktorė ir eilėraščių deklamatorė. Lietuvoje — 1922-25 m. dainavo Šaulių Sąjungos centriniame chore ir giedojo Įgulos bažnyčios chore Kaune. 1925-27 m. mokėsi muzikos Klaipėdos Konservatorijoje, fortepijono klasėje — buvo ruošiama simfoniniam orkestrui arfininke. 1925-39 m. dainavo Klaipėdoje: Giedotojų Draugijų Sąjungos centriniame chore, mažlietuvių "Aidos" chore ir giedojo bažnytiniame "Betanijos" chore. Kaip solistė, choristė ir aktorė dalyvavo operų, operečių ir Vydūno misterijų bei dramos veikalų pastatymuose. Atliko pagrindinius vaidmenis Vydūno misterijose: Jurūnės— "Mūsų laimėjime" ir Sigutės — "Sigutėje"; M. Petrausko operoje "Birutė" atliko antrosios vaidilutės vaidmenį. Klaipėdos lietuvių ir Klaipėdos Šaulių teatrų pastatymuose taip pat atliko įvairius vaidmenis.

Kanklininkė, orkestro vadovė

1933 m. Klaipėdoje įsteigė Šaulių Moterų Rinktinės kanklių orkestrą, kuriam komponavo kūrinius ir mokė kankliavimo komp. Alfonsas Mikulskis. Po metų laiko kanklininkių mokymą ir orkestro vadovavimą perėmė pati Ona Mozoliauskaitė; Mikulskis liko meno vadovu. Juodu bendromis pastangomis tobulino kankliavimo techniką, kad kanklėmis būtų įmanoma

Komp. A. Mikulskis diriguoja tautinių muzikos instrumentų jungtinį orkestrą V-je Dainų Šventėje Toronte, Kanadoje, 1978 m. liepos 2d.

Composer Alfonsas Mikulskis conducting a combined orchestra of folk instruments in the 5th Folk Song Festival, Toronto, Canada, July 2, 1978. —Photo by Linas Meilus

atlikti sudėtingus muzikos kūrinius. Prie orkestro prijungė 12 moterų dainininkių ansamblį ir vyrų oktetą bei solistus ir per keletą metų sukūrė liaudies dainų liaudišką išpildymo-interpretacijos stilių. Tą, gana gerai išvystytą "liaudišką" stilių vėliau perėmė tarybinės valdžios suorganizuotas Vilniaus Filharmonijos Liaudies Ansamblis ir jį iki šiol išlaikė Čiurlionio Ansamblis. Šis stilius muzikos pasauly yra naujovė ir padarė didelį įspūdį vakarų Europos žymiesiems muzikams. Su tuo kanklių orkestru, vėliau su minėtu ansambliu, plačiai koncertavo Klaipėdos Krašte, kalėjime ir net "Raupsuotųjų rezervato" ligoninėje, kur tėvas Justinas Vaškys atlaikydavo pamaldas abiem kalbom, o drąsios kanklininkės - šaulės nepabūgo koncertuoti.

SUTUOKTUVĖS

1936 m. rugpiūčio 15 d. susituokė su kompozitorium Alfonsu Mikulskiu. Sutuoktuvių apeigos buvo labai įspūdingos — vainikais išpuoštoje A. Mikulskio gimtoje Pušaloto bažnyčioje, sumos metu. Pokylis buvo Kauklių vienkiemy, Mikulskių namuose, kuris pagal aukštaičių papročius tęsėsi iki kito sekmadienio, pravesta su visais tautiniais papročiais. Buvo malonu susipažinti su plačia Mikulskiu gimine ir labai įdomu pačiai išgyventi nuotakos vaidmenį pagal tautinius papročius tikrovėje.

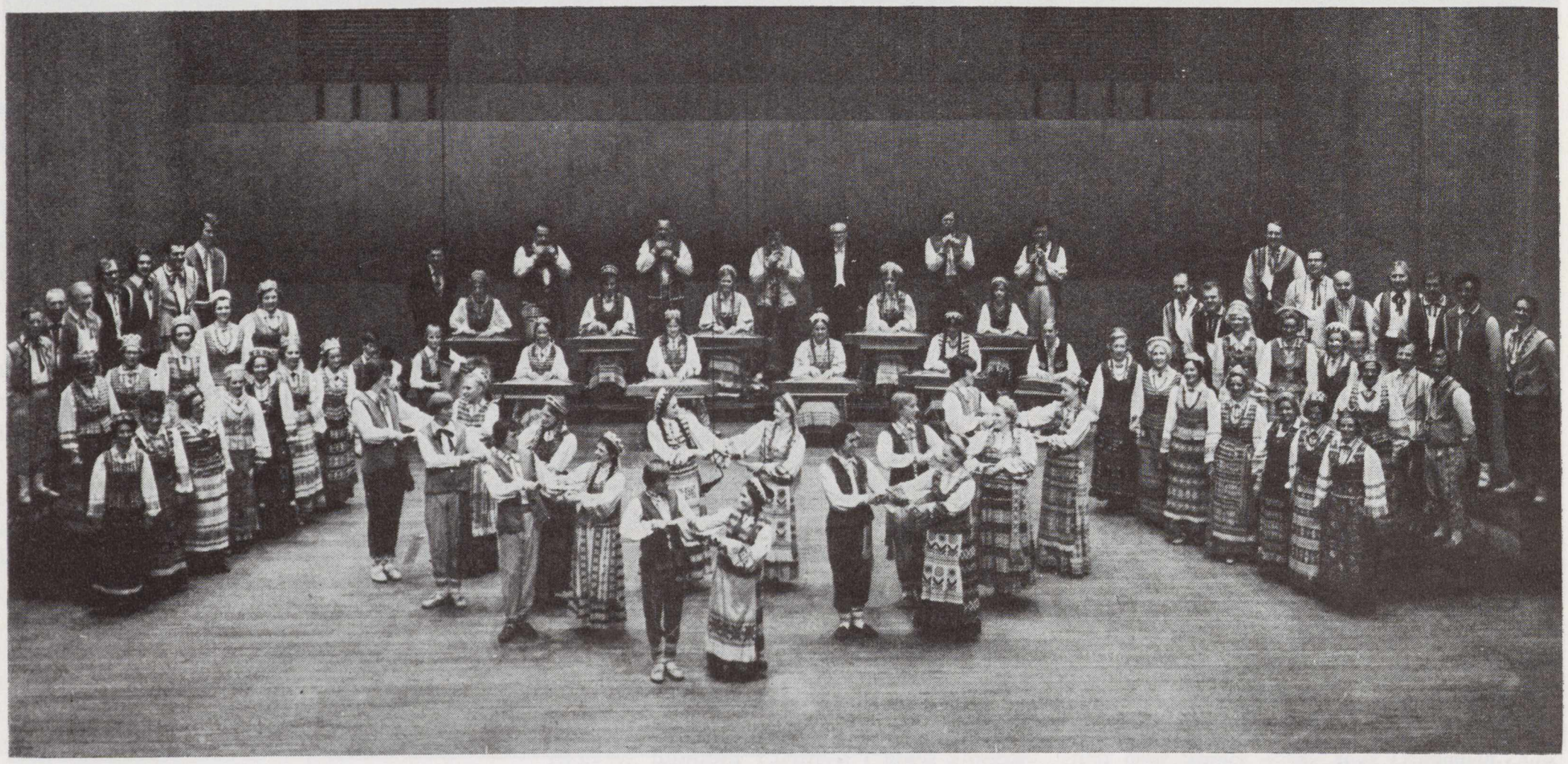

Čiurlionio ansamblis atlieka koncertą savo 35 metų sukakties minėjime. Koncertas įvyko Severance Hall, Clevelande 1975 metais. Nuotraukoje: dainininkai, šokėjai ir instrumentalistai.

Singers, dancers and instrumentalists of the Ciurlionis Ensemble in a concert commemorating its 35th anniversary, Severance Hall, Cleveland, 1975. Foto Arts Inc.

VĖL MUZKINĖJE VEIKLOJE — DABAR JAU DVIESE

Lietuvoje, Vokietijoje

1940 m. įsteigė Šaulių kanklių orkestrą Vilniuje. Bolševikams okupavus Lietuvą, ir Šaulių Sąjungą panaikinus, orkestras buvo įjungtas į vyriausybės įkurtą Vilniaus Filharmonijos Liaudies Ansamblį. Tada suorganizavo naują kanklių orkestrą, kuris, drauge su Vilniaus Šaulių Rinktinės vyrų choru ir tautinių šokių grupe, sudarė bendrą meno ansamblį ir pasivadino "Lietuvių Tautinio Meno Ansamblis Čiurlionis"; ansamblis plačiai koncertavo po visą Lietuvą ir per Vilniaus radiją.

1944 m. liepos 2 d. su būriu čiurlioniečių pasitraukė į Austrijos sostinę Vieną. Čia ansamblis buvo atkurtas ir po dviejų mėnesių atliko pirmą savo koncertą didžiųjų koncertų rūmų (Grosse Konzerthaus) Mozarto salėje. Vėliau ansamblis persikėlė į Berlyną, po to į Kempteną, paskui į Bad Dietlzings ir galop — į Dettingen bei Urach. Pirmosios marokiečių armijos generolo, vėliau maršalo, Le Lattre de Tassigni globoje, kaip tos armijos teatras, atliko Vak. Vokietijos bei Austrijos žymiausiose koncertų salėse bei operose netoli 500 koncertų aliantų kariams, universitetams, lietuviams ir kitų tautų egzilams bei vietos gyventojams.

Amerikoje

1949 m. liepos 17 d. Mikulskiai atvyko į JAV, į Clevelandą, kur atkūrė kanklių orkestrą ir su juo atliko daugiau kaip 20 koncertų: Clevelande, Akrone, Detroite, Coniath, Daytone ir Washington, D.C.— Amerikoje ir — Toronte, St. Catherine ir Montrealy — Kanadoje. (Ypač pažymėtinas koncertas Washingtone, Kongreso Rūmuose, specialiai Kongreso atstovams, senatoriams ir Baltųjų Rūmų aukštiesiems pareigūnams).

1972 m. ir 1978 m. Čiurlionio ansamblis išleido Onos Mikulskienės paruošto kanklių orkestro muzikos plokšteles su sopranu — dainininke soliste Irena Grigaliūnaite "Vaidilų kanklės" ir "Skamba, skamba kankliai". Su Čiurlionio ansambliu Lietuvoje, Austrijoje, Vokietijoje, Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Kanadoje, Kolumbijoje ir Venezueloje atliko 1106 koncertus.

1958-72 metais Ona Mikulskienė mokė kanklių muzikos Vyskupo Valančiaus lietuviškoje mokykloje Clevelande; įsteigė kanklių orkestrą ir 1962 m. mokyklos tėvų komitetas išleido šio orkestro kanklių muzikos plokštelę "Lietuvos kanklės". Plokštelių leidėjas Request Records visame pasaulyje išplatino daugiau kaip 10.000 plokštelių. 1963 m. orkestras su šios mokyklos vaikų choru sudarė "Aukuro" var-

Čiurlionio Ansamblio šokėjos šoka "Blezdingėlę" prancūzų kariams gražioje pietų Vokietijos gamtoje 1947 metais. Prieky — dail. Bronė Jameikienė, dabar profesorė Hawajuose.

Dancers of the Ciurlionis Ensemble performing the "Blezdingele" for French soldiers in South Germany, 1947. In the front, artist Bronė Jameikis, currently teaching at the University of Hawaii.

LTM Čiurlionio nasamblis Vokietijoje 1944-9 metais. Sėdi penkta iš kairės - Ona Mikulskienė, kanklių orkestro vadovė; pirmas iš kairės Juozas Stempužis, valdybos pirm., o vienuoliktas — Antanas Skridulis, chormeisteris.

Ciurlionis Ensemble, Germany, 1944-1949. Seated, 5th from the right, Ona Mikulskis, Kankles Orchestra director. In the second row, first on the left, Juozas Stempuzis, managing committee chairman. Eleventh from the left—Antanas Skridulis, choirmaster.

do ansamblį, kuriam vadovavo A. Mikulskis. Jis atliko daug koncertų ir išleido tautinių dainų plokštelę "Aukuras". Šis ansamblio kanklių orkestras (22 kanklininkės) akomponavo III-je JAV ir Kanados Dainų Šventėje Chicagoje. Su Čiurlionio ansamblio kanklių orkestru atliko tautinių šokių muziką IV-toje Tautinių Šokių Šventėje Chicagoje.

Nuo 1972 m. O. Mikulskienė moko kanklių muzikos Šv. Kazimiero lietuviškoje mokykloje Clevelande ir vadovauja kanklių orkesrui, kuris atlieka nemaža koncertų.

1965 m. paruošė kanklininkes solistes ir orkestrų vadoves, įsteigė privačią Kanklių Muzikos studiją, kurioje išeinamas Vilniaus Konservatorijoje nustatytas kankliavimo ir teoretinių dalykų kursas. Studiją lankė ir kanklių muzikoje pasitobulino daugiau kaip 50 kanklininkių-kų, o Studiją baigė ir gavo diplomus 21. Kelios iš jų vadovauja kanklių orkestrams ir dažnai kanklėmis solo atlieka kanklių muzikos kūrinius savo mokyklų ir visuomeninių renginių programose. Kankliavimo mokytis atvyksta ir iš kitų miestų: Toronto, Pittsburgo, Omahos, New Yorko, Bostono ir net iš Brazilijos.

1972 m. padėjo įsteigti kanklių orkestrą St. Butkaus šaulių kuopai Detroite. Ten ir Toronte pravedė kankliavimo kursus.

VISUOMENINĖJE VEIKLOJE

1928 m. įsteigė pirmąjį šaulių moterų skyrių Klaipėdoje ir buvo jo pirmininke. Susidarius būriui — buvo jo vade. Su paskaitom ir paskatinimais važinėjo po Klaipėdos Kraštą, visus tris apskričius, ir suorganizavo (su pagalba Vyrų Rinktinės) XX-tą Klaipėdos Krašto Šaulių Moterų Rinktinę. 1932 m. buvo išrinkta, vėliau paskirta, tos Rinktinės vade ir vadovavo iki 1939 m. Klaipėdos sporto klube KSS dalyvavo įvairiose sporto šakose.

1947 m. buvo lietuvių karių Vokietijoje Vasario 16 kuopos vėliavos kūma. Susibūrus kariams į Karių Ramovę Clevelande, buvo jų vėliavos krikšto kūma. 1971 m. Clevelando Šaulių karin. A. Juozapavičiaus kuopoje buvo išrinkta Moterų sekcijos vadove. Tokias pareigas tebeina Žalgirio šaulių kuopoje. 1973-76 m. Lietuvos Šaulių Sąjungos Tremtyje — Šaulių Moterų vadovė. Lankė JAV-bėse ir Kanadoje šaulių moterų sekcijas su paskaitomis bei patarimais ir rašo straipsnių į spaudą.

Priklauso Kunigaikštienės Birutės Draugijos skyriui Clevelande, Lietuvos Vyčių organizacijai ir SLA 14-tai kuopai.

Už nuopelnus kultūriniame bei visuomeniniame darbe yra atžymėta Gedimino Ordino medaliu ir Šaulių Žvaigždės ordino. —*V. R.*

Kompozitoriaus Alfonso Mikulskio Biografija

ALFONSAS MIKULSKIS, kompozitorius, dirigentas, čelistas, tympanistas, pedagogas, visuomenininkas, žurnalistas. Gimė 1909 m. rugsėjo 14 d. garsiame ir romantiškame DAGLIENŲ kaime, PUŠALOTO valščiuje, PANAVĖŽIO apskrityje, stambių ūkininkų, lietuviškųjų bajorų kilmės šeimoje, jauniausias tarp 3-jų brolių ir 4-rių seserų.

Daglienų kaimas—apie 30 stambių ūkininkų ir tiek pat mažų darbininkų sodybų, plačioje apylinkėje buvo garsus, nes atsikuriančiai Lietuvai davė gana daug mokslo žmonių.

O romantiką jam teikė milžiniškas pušynas prie pat kaimo su paukščių giesmėms. Iš kitos, didžiulis Aukštaitijos žemumų pelkynas, su lakštingalų chorais ir vandens paukščių klykavimas, pilkšvom švendrėm, meldom, žaliais ajarais, išdidžiais vilkuodegiais, garbanuotais juodalksniais ir vandens lelijom. Tiek "Daglienų Šilią" tiek "Neperveščio—Smokuželio" pelkyną garsino šimtai pasakų apie įvairios prigimties velnius ir jų piktus darbus bei pokštus ir Šilios stumbrus, meškas bei vilkus, na ir raganas—laumes.

Motinos—Anelės tėvas Jonas Žaldokas—statybininkas-architecktas, statė bažnyčias ir dvarus.

Motina, Sofija Tvirbutaitė Kedainių apylinkės bajoraitė. Senelis Aloizas Mikulskis buvo kariškis—25 metus ištarnavęs carienės Dragūnų pulke ir raitelių mokyklos lektorium, kapitono laipsniu. Grįžęs Lietuvon vedė garsių Trakų didikų Bytautų dukrą Malviną. Abu nerūpestingai, savo Sinkenių dvarą greitai prauliojo ir iš likučių pirko ūkį Daglienų kaime.

Tėvas Stasys Mikulskis, darbštus, nagingas ir veržlus miestuose laimės nusuradęs, ryžosi šeimos padėtį atstatyti. Ėmė nuomuoti didelius ūkius, tad Alfonsas augo dar Pagirnupių iš Siečių kaimuose, o nuo 1917 metų augo dideliame, sename ir romantiškame KAUKLIŲ dvare arti Pušaloto miestelio.

Dvaro milžiniškus pastatus bei didelius 18 kambarių palocius iš trijų pusių supo trys sodai su liepu alėjom ir šimtamečių topolių alėjom vedančiom į dvarą. Abiejose lauko pusėse gražūs beržynai ir pasakiškai gražios "Tyrelio" pelkės.

Skaityti ir rašyti išmoko tarp trijų ir keturių metų amžiaus, bežaisdamas. Kai motina abi vyresnes sesutes mokė skaityti, tai jis į tarpą sesučių galvų įkišęs galvą žiūrėdavo, kaip sesutės su žąsies plunksna vedžioja raides ir garsiai taria. Jis darė tą patį ir išmoko skaityti neblogiau, kaip seserys. Tuomet tėvas įpareigojo vyresnį brolį mokyt rašyti. Čia atrodė taip pat žaidimas. Tad būdamas 4 metų amžiaus jau mokėjo skaityti ir rašyti.

Pirmuosius mokslus pradėjo Siečių kaimo mokykloje. I-ojo karo metu, vokiečiams okupavus Lietuvą, reikėjo kalbų vertėjų ir raštinėms lietuvių tarnautojų. Vyriausia sesuo ėmė mokytis vokiečių kalbos. Mokytojas ateidavo į namus. Kaip ir su skaitymo mokslu, vėl Alfonsas sėdėjo greta sesers, išmoko gotiškos abecėlės ir kalbos bei eilėraščių. Tad 7-ių metų amžiaus Alfonsas jau pusėtinai mokėjo vokiečių kalbą, žodžių ir raštu.

Beveik panašu ir su pirmom muzikos pamokom. Kauklių dvare buvo apsistoję apie 20 vokiečių raitelių, sveikstančių eskadronas. Jų vadas—kapitonas, pastebėjęs dide-

A. Mikulskis diriguoja II-ją Mažosios Lietuvos Dainų Šventę, kurią pats suorganizavo, būdamas Klaipėdos Krašto Giedotojų Draugijų vyriausias dirigentas. Šventė įvyko Klaipėdoje 1933 m. birželio 13 d.

Alfonsas Mikulskis conducting the Second Song Festival of Minor Lithuania, organized by him when he was the Master Conductor of the Klaipeda Region Association of Choir Clubs.

liame salione koncertinį rojalį, ateidavo ir ištisas pavakares gražiai skambindavo. Alfukas ateidavo klausytis. Pastebėjęs kapitonas kartą paklausė ar patinka muzika? Suprantama, atsakė, kad labai patinka ir jis norėtų išmokti. Kapitonas nustebo, kad berniukas kalba vokiškai, nusivedė prie rojalio ir pradėjo mokyti. Per tas 5-6 savaites išmoko porą gamų, akordų ir valsiukų bei dainelių. Nuo to laiko jau motina leido skambinti ir jis su muzika jau nebesiskyrė. Daina ir giesmė susižavėjo dar keturmetis išgirdęs Pušaloto chorą balsais dainuojant "Aut kalno karkliai siūbavo," "Pasisėjau žalią rūtą" ir kitas dainas.

O didžiausią įspūdį padarė, kai Velykų rytą žmonės galingai užtraukė "Linksma diena" . . . Palydint vargonams ir varpams: atliepiant šventoriaus pušims ir topoliams, susidarė neapsakomas grožis, kuris palenkė į dainą ir giesmę.

Lankė Pušaloto pradžios mokyklą, kurią baigė 1922 m., ir gavo pirmą mokslo dokumentą—pažymėjimą. Tais pat metais pradėjo mokslą Joniškėlio Vidurinėje mokykloje, kurią baigė 1926 m. Širdį traukė muzika, nes Vid. Mokykloj išmoko muzikos teorijos, mokė skautus dainuoti trim balsais ir, muzikos mokytojui susirgus, mokyklos vakare dviem atvejais teko diriguoti gana gerą mokyklos chorą. Tad pagunda būti chorų dirigentu buvo labai stipri. Bet tėvas, muzikalus ir gražiabalsis, griežtai pasipriešino, mat norėjo kad stotų į Žemės Ūkio Akademiją, taptų agronomu ir jam padėtų tvarkyti didžiulį dvaro ūkį. Tačiau ir sūnaus nusistatymas buvo nepalaužiamas. Sužinojęs, kad Jezuitų vienuolius leidžia lankyti Konservatoriją, parašė laišką ir buvo priimtas į Jezuitų vienuolyną. Bet sužinojęs, kad Klaipėdos Konservatorijoje studentams duoda stipendijas, pasuko į Klaipėdą ir, prieš tėvo valią, įstojo į VIOLONČELĖS skyrių, kurį su visais muzikos teoretiniais dalykais baigė 1929 m. gruodžio mėn. Greta violončelės, Kons. direktoriaus paskatintas, pas profesorių Mraz'ą (čeką) mokėsi užgaunamųjų (mušamųjų) instrumentų. Tad įsigijo ir antrą muzikos specialybę. 1927-29 m. Konservatorijos simfoniniame orkestre grojo tympanais. Vakarais lankė Klaipėdos Spartesniąją gimnaziją (suaugusių), brandos atestatui įsigyti.

LTM Čiurlionio Ansamblis Vilniuje savo žydėjimo metu — 1943 metais.

Iš kairės sėdi: penktoji — Dalila Mackialienė, kanklininkė, taut. šokių vadovas Jonas Krukis, kanklių orkestro vadovė O. Mikulskienė, jos pavaduotojas Pranas Stepulis, ansamblio vadovas A. Mikulskis, ansamblio valdybos pirm. Juozas Vasiliūnas, taut. šokių ratelio seniūnė Birutė Kuzmienė, chormeisteris Antanas Gimžauskas ir kanklininkės bei šokėjos.

Čiurlionis Ensemble, Vilnius, 1943, at the height of its glory. Seated, from left, 5th—Dalila Mackialiene, folk dance kankles player, dance leader Jonas Krukis, kankles orchestra leader Ono Mikulskis; her deputy, Pranas Stepulis; Ensemble leader Alfonsas Mikulskis, Ensemble committee chairman Juozas Vasiliunas; Folk Dance Circle elder, Birute Kuzmiene; Choirmaster Antanas Gimzauskas, and kankles players and dancers.

Kons. direktoriaus komp. St. Šimkus iš 70 studentų absolventų parinko 3, pažadėjo diplomus ir nusiuntė į Kauną, į organizuojamą Radiofono simf. orkestrą, reprezentuoti Klaipėdos Konsevatoriją. Konkurinius egzaminus išlaikė ir nuo 1930 m. sausio 1-os dienos iki rudens grojo Kauno Radiofono simfoniniame orkestre. Orkestro programos žemu lygiu nusivylęs, nuo rudens perėjo į Kauno operos orkestrą, kuriame grojo iki 1932 m. pavasario. Greitai įsitikino, kad ir gerame orkestre groti nėra jo pašaukimas. 1930 sausio mėn. įstojo į Kauno Konservatoriją studijuoti pedagogikos su Chorvedyba ir gilintis violončelės specialybėje. Šiuos mokslus baigė 1932 m. pavasarį. 1931 m. prie Švietimo ministerijos išlaikė egzaminus ir įsigijo brandos atestatą.

Pastebėjęs Radiofono programų silpnybes 1930 m. kovo 12 d. įsteigė profesionalių dainininkų oktetą. Sudarė sutartį su Radiofono vadovybę ir kas savaitę davė koncertus Vals. Radiofone ir viešus—salėse. Tad per 2½ metų davė apie 100 koncertų. 1931 m. įdainavo ir "Columbia" bendrovė, Londone, išleido 3 dainų plokšteles. Tais pat metais susibūrė apie 30, dainavimo pasimokusių, jaunų vyrų ir pakvietė įsteigti vyrų chorą. Kas teko padaryti ir tų metų gale davė, Pabaltės ir Skandinavijos valstybėms tarptautinį, arba Lietuvos reprezentacinį, koncertą, drauge su Radijo oktetu ir Radiofono simf. orkestru. 1931-32 metais dėstė instrumentinę muziką ir padėjo sukurti simf. orkestrą Kauno Jezuitų gimnazijoje.

Alfonsas Mikulskis kompozicijos mokėsi pas muz. J. Gruodį, Vilniaus Konservatorijoje pas J. Bendorių, simfoninį dirigavimą pas J. Kačinską. Vėliau tęsė kompozicijos studijas Stuttgarte pas von Albrechtą. Reutlingene pas Hugo Hermann.

1932 m. pakviestas Klaipėdos Krašto Giedotojų (Dainos) Sąjungos chorų Vyriausiu dirigentu ir Sąjungos Centrinio Choro, Klaipėdoje, dirigentu. Ruošė Mažosios Lietuvos Šventes ir atskirose vietovėse (Juodkrantėje, Šilutėje, Pagėgiouse) ir kasmet Rambyno kalne—Joninėse. 1934 m. sudarė Klaipėdos Šaulių Rinktinės Vyrų Chorą, su kuriuo nuolat koncertavo per Klaipėdos radiją, įvairiose Lietuvos vietose ir Latvijoje. 1935-38 metų laikotarpyje suruošė ir perdavė per radiją kantatų bei dainų koncertus su simfoniniais orkestrais. 1938 m. Mažosios Lietuvos Dainų Šventėje jo Klaipėdos Šaulių Vyrų Choras, Lietuvos chorų konkurse laimėjo pirmą vietą, o Kl. Kr. Giedotojų Sąjungos centrinis choras—II vietą. 1937 m. vadovavo Klaip. Prekybos Instituto vyrų chorui, dėstė Klaip. Konservatorijoje čėlę, grojo jos dėstytojų styginiame kvartete, talkino J. Kačinskui organizuoti Klaipėdos Simfoninį Orkestrą ir buvo jo vicepirmininku. 1938 sausio 15 dirigavo šio orkestro koncertą perduotą Pabaltijo valstybėms per Klaipėdos ir Kauno radiją. 1938-43 m. Pedagoginio Instituto muzikos lektorius ir choro dirigentas, koncertavo su šio Instituto studentų choru Klaipėdoje, Panevėžyje ir Vilniuje, o 1941 m. su juo laimėjo aukštųjų mokyklų chorų varžybose I-mą vietą.

1939 m. vokiečiams užėmus Klaipėdos kraštą, Pedagoginis Institutas persikėlė į Panevėžį, kur A. M. sudarė Šaulių Rinktinės

Klaipėdos Krašto Giedotojų Draugijų Sąjungos centrinis choras Klaipėdoje su savo dirigentu ir Sąjungos chorų vyr. dirigentu komp. Alfonsu Mikulskiu 1933 m.

Pirmas iš kairės pirmoje vyrų eilėje — choro pirm. žurnalistas Vladas Bakūnas (dabar gyvenąs Los Angeles).

The Klaipeda Region Association of Choir Clubs Central Choir with its conductor and the association's Master Conductor, Composer A. Mikulskis. At left, in the men's first row, is choir president Vladas Bakunas.

vyrų chorą. Atgavus Vilnių, tuojau Pedagoginis Institutas persikėlė į Vilnių ir 1940 m. sausio 15 d. įsteigė Vilniaus Šaulių Rinktinės vyrų chorą. Bolševikams okupavus Lietuvą ir Šaulių Sąjungą panaikinus, choras susijungė su šaulių kanklių orkestru bei tautinių šokių grupe ir sudarė Lietuvių Tautinio Meno Ansamblį, kuriam pasirinko M. K. Čiurlionio vardą. A. M. šiam ansambliui tebevadovauja iki šiol. 1940 m. valstybiniame dainų konkurse iš 72 kompozitorių laimėjo II-rą premiją.

Nuo išvežimo į Sibirą išgelbėjo gerasis likimas. Tos dienos anksti rytą ansamblis išvyko traukiniu į Kaišiadorius koncertui. Ten pamatė žmones vagonuose uždarytus. Po koncerto nebuvo traukinio ir teko nakvoti. Grįžę čiurlioniečiai ir meno vadovai patyrė, kad buvo ieškomi išvežti.

Apart pareigų Pedagoginiame Institute ir Čiurlionio ansamblyje 1941 m. buvo pakviestas Vilniaus Filharmonijos Liaudies Ansamblio dirigentu ir administratorium. 1942 m. Vlniaus Filharmonijos ir operos choro meno vadovas, 1942-43 metais Vilniaus Filharmonijos simfoninio orkestro dirigentas 1943 m. kovo 14 d. vokiečių persekiojamas apsigyveno Marijonų vienuolyne—Panevėžyje, kur sudarė bažnyčios vyrų chorą "Aukuro" vardu. Su Panevėžio muzikų trio, svetima pavarde, koncertavo Aukštaitijoje. 1944 m. Vilniaus miesto burmistras pulk. Karolis Dabulevičius parūpino iš Gebeetskomisaro leidimą ir vasario 20 d. A.M. grįžo į Vilnių. Buvo pakviestas Vilniaus operos antruoju dirigentu ir vėl vadovavo Čiurlionio Ansambliui, davė nemaža koncertų Vilniuje ir kitur.

1944 m. birželio mėn. patyrė, kad frontas jau arti Vilniaus ir miestas bus evakuojamas, pranešė čiurlioniečiams, kad jis su žmona knklių vdove ir šokių vdove Marija Baronaite pasitrauks į Austrijos sostinę Viena, tad kurie čiurlioniečiai trauksis iš Lietuvos, kad rinktųsi Vienoj. Pasitraukus iš Lietuvos 1944 rugpiūčio 28 d. Vienoje vėl buvo atkurtas Čiurlionio ansamblis, kad kelti išeivijoje Lietuvos vardą ir kovoti už jos nepriklausomybę.

Pirmas koncertas išeivijoje buvo 1944-10-29 d. Vienos Didžiųjų Koncertų Rūmų "Mozarto" salėje. Ansamblis giedojo lietuvių pamaldose ir davė koncertus. Ypatingas koncertas buvo 1944 m. "Bernelių Mišių" metu, su Vienos Radio simfoniniu orkestru ir solistais. A. Mikulskis atkūrė mūsų Kalėdų giesmes, suorkestravo simfoniniam orkestrui ir dirigavo. Sekančią dieną po vokiečių kapituliacijos ansamblis davė koncertą prancūzų kariams Feldkirch-Neustadt mieste. Po iškilmingo koncerto Lindau mieste "Rhine et Danube" armijos generolas de Lattre de Tassigni pakvietė būti jo armijos Teatru—duoti koncertus jo karių daliniams, o jis ansambliui suteikė visokeriopą globą. Tada Čiurlionio Ansamblis įsikūrė Dettingen bei Urach mieste ir davė koncertus vakariečių kariams, lietuviams ir kitiems karo pabėgeliams bei vokiečių universitetams ir publikai, Austrijoje ir Vokietijoje.

1949 birželio 17 atvyko su Čiurlionio Ansambliu į Clevelandą ir koncertuoja Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Kanadoje ir Pietų Amerikoje, lietuviams ir vietos gyventojams.

1954-1980 paruošė Č. A. įdainavo ir išleido 13 dainų ir giesmių plokštelių ir vieną Vysk. Valančiaus Lit. Mokyklos "Aukuro" ansamblio dainų plokštelę "Aukuras" 1963 m. Po kelių metų tai mokyklai užsidarius, vedė chorą ir mokė liaudies instrumentų muzikos šv. Kazimiero Lituanistinėje mokykloje Clevelande, kurioje tebemoko iki šiol.

Dirigavo ansamblio koncertus su simfoniniais orkestrais, 1954-11-28 su Cleveland Symphony ir 1949-11-14 ,su Cleveland Woman's Symphony, Clevelande. 1962 ir 64 metais kantatų koncertus Washingtone su National Symphony orkestru. 1960 sausio mėn. patiekęs savo mokslų dokumentus gavo pripažinimą muzikologijos Master degree ir buvo priimtas į daktarato kursą Western Reserve universitete.

Yra sukūręs 488 muzikos kūrinius, 5 balades mišriam chorui su solistais ir tautinių muz. instrumentų palyda, 2 rapsodijos simfoniniam orkestrui, 2 rapsodijas Liaudies instrum. orkestrui; koncertiną, dvi rapsodijas, 4 poemas viso 24 stambius kūrinius kanklėms solo. 90 dainų su liaudies instrumentų ir orkestru-mišriam chorui ir 52 dainas moterų chorui su kanklinių ork., 21 dainų vyrų chorui, 107 dainos mišriam chorui a capella, 10 religinių giesmių ir mišias "Už kenčiančią Lietuvą," 31 tautinį šokių, 223 kūrinis kanklių orkestrui, 21 kūrinys orkestruotas ar sukompanuotas simfoniniam orkestrui.

Vertingiausios kompozicijos — "Mišios už kenčiančią Lietuvą," tautinių muz. instrumentų orkestrui rapsodija "Ant Nemuno kranto," Tautinių šokių suita, baladės chorui su liaud. instrumentais ir kaikurie kanklėms solo kūriniai ir kaikurios giesmės. Ciklas "Saulės ratas" ir kaikurios dainos vaikų chorui.

VISUOMENINĖ VEIKLA:

Joniškėlio Vid. Mokykloje padėjo mok. M. Račkauskui sudaryti skautų draugovę. Buvo skiltininku, draugovės adjutantu ir draugininku. Redagavo žurnaliuką "Skautų gabiją." 1934 m. Klaipėdos tunto tuntininkas pakvietė talkon suburti suaugusius skautus į skautų vyčių būrelį. Pavyko gerai ir kelis metus ėjo draugininko pareigas, už ką buvo pagerbtas 1935 m. Lelijos ordinu. 1932 įstojo į rikiuotės šaulių eiles (nuo 1928 m. buvo šaulys daininkas.) 1935 m. įsteigė Klaipėdos Šaulių Teatrą ir buvo jo vadovu. Už kultūrinę veiklą Šaulių Sąjungoje 1939 m. buvo pagerbtas Šaulių Žvaigždės Ordinu.

Nuo 1925 m. priklausė Pušaloto Pavasario Kuopai. Skaitė paskaitas, davė koncertus ir režisavo vaidinimus. Buvo vėliavos kūmas ir išrinktas garbės nariu.

1936 m. Lietuvos vyriausybės pagerbtas III laipsnio Gedimino Ordinu. Nuo 1925 metų rašo į spaudą: Skautų aidą, Muzikos Barus, dienraštį "Vakarai", į Šaulių Trimitą ir kitą.

1959 m. prisidėjo prie įsteigimo Tremtinių Draugijos Clevelande ir ėjo švietimo ir kultūros valdybos nario pareigas. Vienas iš steigėjų JAV Lietuvių Bendruomenės. Pirmame atstovų suvažiavime New Yorke buvo išrinktas į Bendruomenės Centro Valdybą ir su St. Barzduku sudarė centro valdybą Clevelande, kurioje ėjo švietimo ir kultūros vicepirmininko pareigas. 5 kadencijoms buvo išrinktas į JAV L. B'nės tarybą ir ėjo C-ro valdybos V. pirm., Prezidiumo V. Pirm., Garbės Teismo V. pirm. ir dvi kadencijas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos vicepirmininko ir Švietimo Tarybos pirmininko pareigas. Trečiame PLB seime New Yorke buvo apdovanuotas Mindaugo medaliu. Trijų PLB seimo delegatams atliko koncertus.

1965 m. Baltimorės ir Ferport, Ohio miestai pagerbė Garbės Piliečio diplomu. 1978 m. Clevelando Kultūrinių Darželių Sąjunga išrinko garbės nariu, taip pat Clevelando šaulių 2 "Žalgirio Kuopa."

1973 m. Šaulių Sąjungos atstovų suvažiavime buvo išrinktas Centro Valdybos vicepirmininku švietimo ir kultūros reikalams.

Nuo 1967 m. Clevelando Lietuvių Kultūrinių Darželių draugijos pirmininkas. 1974-78 m. SLA 14-tos kuopos pirmininkas.

Iš visų lietuvių kultūrai atliktų darbų A. M. aukščiausiai vertina atgaivinimą bei ištobulinimą kanklių skambinimo technikos, tap pat pučiamųjų liaudies muzikos instrumentų ir jų sujungimą su choro dainavimu bei giedojimu, chorui dainų harmonizavimą pagal mūsų liaudies žmonių būdingus harmonijos sąskambius-akordus ir liaudžiai būdingą dainų išpildymo dvasią. Šią idėją įskiepijo Juozas Žilevičius Klaipėdos Konservatorijoje savo paskaitomis. Studentus skatino užrašinėti dainas su melodijom, rinkti liaudies muzikos instrumentus jo įsteigtam Liaudies Muzikos Instrumentų Muziejui.

Buvusiai mokslo kolegai Klaipėdos Konservatorijoje—Onai Mozoliauskaitei įsteigus šaulių kanklių orkestrą Klaipėdoje, buvo gera proga ieškoti galimybių kanlėmis atlikti sudėtingus muzikos kūrinius. Nuoširdžiai bendradarbiaujant pavyko surasti naujovišką kankliavimo būdą, prijungus dainų ansamblius ir pučiamuosius muz instrumentus, sukurta mūsų dainų išpildymo "liaudiškas stilius," iki to laiko niekieno nebandytas ir negirdėtas, bet labai būdingas ir vertingas. Tuo stiliumi ir iki šiol liaudies dainas atlieka Čiurlionio Ansamblis. Juo buvo pasekęs ir Vilniaus Filharmonijos Liaudies Ansamblis (J. Švedo vad.). Tą stilių labai aukštai vertino austrų, vokiečių bei prancūzų muzikos kritikai ir muzikologai, kaip unikumą muzikos pasaulyje ir žavią naujienybę. (Tą stilių sudaro: šešiabalsis choro dainavimas, dealoguose naudojami solistai arba vyrų ir moterų grupės ir 4 balsų kanklės ir lumzdeliai, rageliai, birbynės ir skudučiai.)

—V. Ročiūnas

Čuirlionio Ansamblio vyrų choras Vilniuj.e Vidruy—vadovas komp. Alf. Mikulskis; jo dešinėje valdybos pirm. žurnalistas E. Karnėnas.

Ciurlionis Ensemble men's choir, Vilnius, 1942. In the middle, Composer Alfonsas Mikulskis. On his right, managing committee chairman, Edvardas Karnenas.

PIETŲ AMERIKOS ĄŽUOLYNAS IR ŽIBUTĖS

Chicagos lietuviams vasario 23, 24 ir 27 dienomis buvo maloni staigmena — Pietų Amerikos jaunimo koncertas, kurį suorganizavo PLB Kultūrinės Talkos komisija. Urugvajaus tautinių šokių grupės Ąžuolyno ir Argentinos mergaičių vokalinio vieneto Žibučių programa buvo tokia įdomi ir patraukli, kad pralenkė visas viltis. Plojimų trenksmais skardėjo didžioji Jaunimo centro salė, publikos tiek per pirmuosius du koncertus prisirinko, kad kai kurie turėjo grįžti pritrūkus vietų ir turėjo būti sudarytas trečias spektaklis, anksčiau nepramatytas.

Dr. A. Stankevičiaus įsteigtas ir išlavintas tautinių šokių ansamblis Ąžuolynas nustebino atliekamų šokių precizišku atlikimu, daugelio naujumų įvedimu, ypatingai rūpestingu paruošimu, kas jiems leido viską tiksliai atlikti be jokių suklydimų.

Ir jų programa tokia turtinga! Jie su nuostabiu jaunatvišku gyvumu pašoko: Augo girioj ąžuolėlis, Skepetinė, Šoktinis, Varkiijietis, Patrepsėlis, Džigūnas, Blezdinginis jonkelis, Liuoksinis, Iškilmingasis trejinis, Sadutė, Zanavykų aplinkinis, Sveikinamasis jonkelis, Rezginėlė, Pakeltkojis, Abrūsėlis, Dar ne tavo valia, Siuntė mane motinėlė, Grūstas, Rugučiai. Žiūrovus stebino šokio figūrų meniškas atlikimas, susigrupavimų tikslumas, judesių liaunumas, jaunatviška šypsena, įsijautimas į lietuvišką šokio sūkurį. Kelis kartus keisti tautiniai drabužiai, sukurti Vytauto Dorelio, pasižymėjo patraukliu spalvingumu ir įvairumu. Ju šokius lydėjo akordeonais V. Evovlockas ir K. Semikėnas.

Publikos širdis pagavo ir Argentinos dainininkės — Žibutės. Jos įstengė sudėtingus dalykus atlikti su dideliu lengvumu, dainuodamos a capella. Aiški tarsena, muzikinio atlikimo tikslums, melodingas balsų švelnumas, lietuviškoji šiluma liejosi joms dainuojant: Tėvynė Lietuva (Brazinsko), Ateisiu (liaudies daina), Skamba, skamba kankliai (liaudies d.), Nemunas atves (Vanckaus), Pienė (Vaitkevičiaus), Armonika (Raudonikio), Kai tu šalia (Raudonikio), Gegužinė (Garbulskio), Prie ugniakuro (Garbulskio). Priedo — dar keletas kitų tautų kompozitorių, įskaitant ir ju miesto daina: "Mi Buenos Aires Querido" (Laperos). Garbė jų muzikiniam vadovui dr. J. Simanauskui. Jų akordeonistas — inž. G. Kliauga.

Ir muzikai, ir lietuviško šokio bei dainos meno mėgėjai, ir eiliniai dalyviai skirstydamiesi reiškė nusistebėjimą, kad P. Amerikos jaunimas pasirodė tokioj meninėj aukštumoj, ypač, kad jie gyvena išblaškyti didesniuose nuotoliuose, ir repeticijos jiems yra vargingos kelionės ir ilgos nemigo naktys. Bet jie atvežė nuostabų džiaugsmą ir pasigėrėjimą lietuviams.

Garbė PLB sudarytai komisijai, vadovaujamai energingo dr. L. Kriaučeliūno ir R. Kučienės, kurie sutelkė lėšas ir įgalino atvykti tokio netikėtai aukšto meninio lygio vienetus. Labai gerai, kad P. Amerikos lietuviško jaunimo sugebjimais buvo sudaryta galimybė pasigėrėti ir Detroito, Toronto, Hamiltono, Clevelando bei St. Petersburgo lietuviams, kur buvo surengti jų šokių ir dainų spektakliai.

Juozas Prunskis

Argentinos vokalinis vienetas "Žibutės" Iš dešinės į kairę: A. Deveikienė, S. Stankevičiūtė, O. Bačanskytė, O. Callegaris Paserbskytė, I. Simanauskaitė, C. Mičiudaitė ir I. Bačanskytė.

"Zibute," a Lithuanian vocal ensemble from Argentina.

Nuotrauka J. Tamulaičio

Urugvajaus "Ąžuolynas" užbaigia koncertą su įspūdingu šokiu "Melniku".

Nuotrauka J. Tamulaičio

"Azuolynas," a Lithuanian folk dance ensemble from Uruguay, climaxes its concert performance with the dance "Melnikas."

LD IŠLEISTOS KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

Vytės Nemunėlio **Meškiukas Rudnosiukas.** Spalvotos dail. V. Stančikaitės iliustracijos. Kietais viršeliais. Kaina $4.00

Pridėkite persiuntimui 50 cnt.

Daumanto Čibo **Žaižaras.** Iliustravo dail. Ada Korsakaitė-Sutkuvienė.

Kaina su prisiuntimu $2.50

Danutės Brazytės-Bindokienės **Keturkojis ugniagesys.** Apysakaitė mažiesiems. Su Zitos Sodeikienės iliustracijom.

Kaina su prisiuntimu $2.50

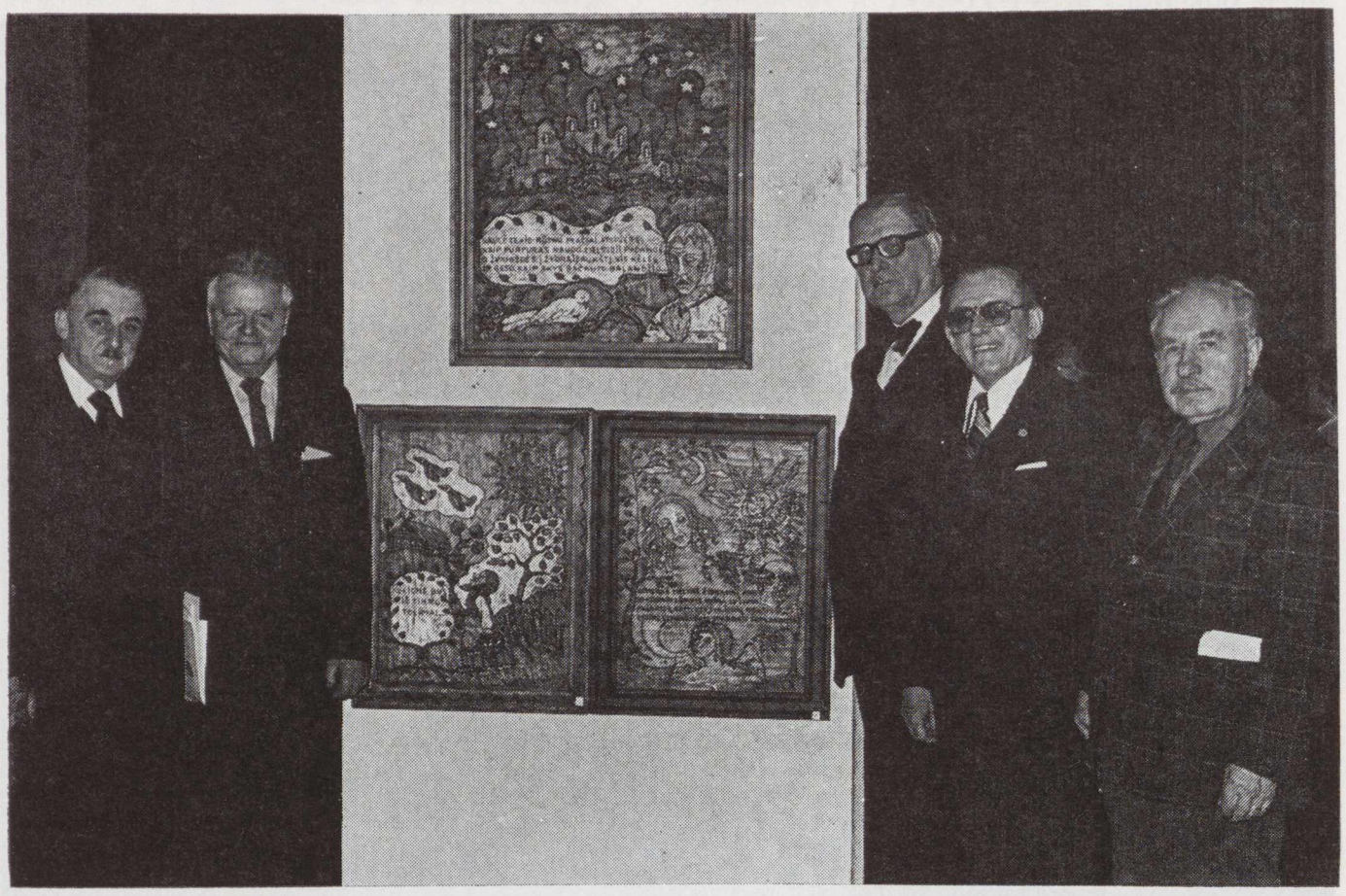

L. B. New Yorko Apygardos suruoštos XI Dailės Parodos 1980 m. vasario 9-10 dienomis rengėjų dalis prie Ilonos Brazdžionienės paveikslų, laimėjusios tautinės tematikos Simo Kudirkos Šaulių kuopos premiją.

Stovi iš kairės į d.: A. Vakselis, Apygardos ir parodos ruošimo komisijos pirm., dail. Vladas Vijeikis, premijų skirstymo komisijos pirm., Lietuvos gen. konsulas New Yorke A. Simutis, Kęstutis Miklas, Šaulių kuopos pirm., K. Bačauskas, kuopos sekr. ir parodai ruošti komiteto narys.

Nuotrauka Liūdo Tamošaičio

Lithuanian Community of U.S.A., District of New York, 11th annual art exhibit. Some of the organizers with the work of Ilona Brazdzionis, winner of the Patriotic Theme Award, given by the Simas Kudirka Division of the Lithuanian National Guard. Standing, from left to right: A. Vakselis, artist V. Vileikis, gen. consul A. Simutis, K. Miklas, K. Backauskas.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimo proga Kultūros Židinio kieme prie paminklo pasiruošiama iškilmėms uždegti simbolinę žvakę, prisimenant žuvusius už tautos laisvę, išsirikiavę vėliavos su organizacijų palyda, kurias paruošė ALT New Yorko sk. su kitomis organizacijomis 1980 m. vasario 17 d.

Gilumoje už pamiklo stovi: ALT pirm. Petras Ąžuolas, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, A. Vakselis, LB New Yorko apyg. pirm., N. Y. valstybės senatorius Martin J. Knorr, šaulių atstovai; kalba šaulių kuopos pirm. K. Miklas, ir "Laisvės Žiburio" radijo val. vedėjas R. Kezys.

Nuotrauka L. Tamošaičio

Opening ceremonies on the occasion of Lithuanian Independence Day in New York, February 17, 1980. Beside the monument in the Garden of Culture, the lighting of the flame in remembrance of those who died for independence. The president of Lithuanian American Council P. Azolas, stands directly behind the monument. From left to right: Anicetas Simutis, gen. consul of Lithuania in New York;

Klaipėdos Krašto prie Lietuvos prijungimo minėjimo, įvykusio š. m. sausio 12 d. Kultūros Židinyje, programos rengėjai ir dalyviai: iš kairės sėdi — K. Miklas, pirm., A. Vakselis, LB N. Y. Apygardos pirm., dr. J. Stiklorius, pagr. kalbėtojas, kalbėjęs K. Donelaičio 200 metų sukakties tema, dramos aktorė L. Kašubaitė, skaičiusi ištraukas iš Donelaičio raštų, T. Leonardas Andriekus, OFM, kuopos kapelionas; stovi — kun. A. Račkauskas, LKVS Ramovės, N. Y. sk., kapelionas, šaulys Z. Raulinaitis, "Kario" red., M. Klivečkienė, LLKBD N. Y. sk. pirm., šaulys K. Bačkauskas, J. Jankus, LSK ir Klaipėdos atvadavimo dalyvis, V. Savokynas, LKVSR N. Y. sk. pirm., š. J. Jurkuvėnas, š. M. Kapočiūnienė, š. E. Mickeliūnienė, red. Paulius Jurkus, š. A. Sakalas, š. V. Butkys.

Commemoration of the unification of Lithuania and the region of Klaipeda in the Garden of Culture.

RECENZIJOS

PIRMŲJŲ EGZILINIŲ ŽINGSNIŲ ANTOLOGIJA

Egzilis yra kančia ir pasakojimas apie pirmuosius ir skaudžiausius susitikimus su egzilio stichija, yra pasakojimas apie dvasinę martirologiją. Šventojo Rašto puslapiuose: egzilis yra nepanešama kančia. Bene pirmasis poetas, apraudojęs egzilio sielvartą, buvo romėnų antikos klasikas Publius Ovidius Naso, nuo Juodosios Jūros siuntęs į tolimą Romą savo liūdesio laiškus, "Tristia", kur jis taria: "kai atsimenu naktį, kurią viską, kas man brangu, aš netekau ir dabar verkiu graudžiausiai..."

Šios amžinos eleginės eilutės tiktų būti įtaigiu motto Prunskio redaguotos knygos "Bėgome nuo teroro", kurios potekstė skelbia: iš tėvynės išblokštųjų atsiminimai.

Tai trisdešimt devynių asmenų miniatsiminimai. Kiekvienam šios egzilio antologijos autoriui redaktorius pasiūlė tą pat klausimą: kodėl bėgta ir kaip bėgta? Ir knygos dalyviai papasakojo, kaip jie gelbėjosi nuo fizinio ir dvasinio genocido.

Redaktorius Juozas Prunskis parinko įdomų, margą šios antologijos kolektyvą. Tai geriausias amerikinio nuomonių apklausinėjimo tradicijos parinkimas: politikai, visuomenininkai, rašytojai, kultūros darbuotojai, dvasiškiai, kariškiai, jauni ir vyresniojo amžiaus, moterys ir vyrai, kuklūs ir eiliniai lietuviai. Šis kolektyvas, dėl jo plataus idėjinio ir visuomeninio šakotumo, gali pateikti pilną dvasinės martirologijos išgyvenimų spektrą, kalbėti apie pirpirmuosius egzilinius kelonės žingsnius.

Visa knygos medžiaga daro įsimintiną įspūdį. Šie žmonės nenorėjo patirti ant savo sprando ir ant savo šeimų ir artimųjų likimo 1944 metais pasikartojančios sovietinės invazijos barbarybės. Jie pasirinko laisvę. Jie masiniai išsibloškė iš savo valstybs, iš savo namų, į juodą, grąsią, šiurpią nežinią.

Kaip kino kronikoje, šioje knygoje atsiskleidžia įvairaus siužeto istorijos. Jos visos turi tą pat stimulą, bendrą idėją — priverstinis išsibloškimas svetur dėl sovietinio genocido ir pirmieji žvarbūs žingsniai ant svetimos žemės.

Taip, 1944 metų pabėgėlių generacijos kelias į laisvę, į egzilį, nebuvo rožėmis klotas. Vėlesnės emigrantų kartos jau nebepatyrė to išskirtinio 1944 metų pabėgėlių generacijos šiurpo, žengiant minų laukais po iš dangaus krintančiomis bombomis. Šitos savotiškos kelionės tezių ir stimulų pasaulis, atrodo, nesupranta nė dabar. Ši knyga santūriai ir faktais įtikina: kodėl taip buvo? Tai liudijimų rinkinys.

Esminę medžiagos dalį sudaro pasakojimai-liudijimai. Kai kurie gabalai paimti iš buv. kongresinės Kersteno komisijos archyvo. Tai egzilio kartos golgotos dokumentas. Vieni autorių labiau akcentuoja asmenišką vargų momentą, kiti užgriebia bendriau. Knygos turinys išvengia monotoniško paklusnumo vienai tezei, vienam siužetui. Medžiaga marga, gyva. Medžiaga noveliškai judri.

Knygoje apie pora tuzinų labai retų foto-nuotraukų.

Egzilė turi savo aukštąją misiją. Vienas autorių, dr. J. Gutauskas, nurodo Apaštalų Darbų citatą (Gal. 5, 13): Jūs esate pašaukti laisvei...

Šią knygą išleido Vytauto Didžiojo Šaulių Rinktinė. Tai jau kelintas šaulių sąjungos tremtyje leidinys. Savo knygų leidimo veikla ši patriotinė organizacija pradeda užimti reikšmingas knygų leidyklos pozicijas. LŠST tampa stambiu netik organizaciniu, bet ir kultūriniu veiksniu egzilio gyvenime.

Knygos metrikai tokie:

Bėgome nuo teroro, iš tėvynės išblokštųjų atsiminimai.288 pusl. Redagavo Juozas Prunskis. Išleido Vytauto Didžiojo Šaulių Rinktinė. Kalbą žiūrėjo Juozas Masilionis. Viršelį ir aplanką piešė dailininkas Jonas Tričys. Spausdino "Draugo" spaustuvė 1980 m. Knygos kaina $7.

Jurgis Gliauda

Lietuvos atstovas dr. S. A. Bačkis, diplomatinio korpuso vicedekano Ivori Coast ambasadoriaus atstovas, p. O. Bačkienė ir Thomas D. Longo, Jr., Valstybės Departamento Baltijos skyriaus vedėjas.

Commemorating Lithuanian Independence Day at the Lithuanian Legation in Washington, D.C.

Klaipėdos Krašto prie Lietuvos prijungimo minėjimo, įvykusio 1980 m. sausio 12 d. Kultūros Židinio mažojoje salėje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y., prie vėliavų stovi sargyboje, iš kairės: A. Sakalas, J. Jurkuvėnas; kalbą skaito K. Miklas, Simo Kudirkos šaulių kuopos pirm.; salė išpuošta paveikslais, tapytais dail. Pauliaus Jurkaus.

Nuotrauka L. Tamošaičio

Kestutis Miklas, chairperson of the Simas Kudirka Division of the Lithuanian National Guard, giving an address during ceremonies commemorating the unification of Lithuania and the region of Klaipeda in the Lesser Culture Garden Hall, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. Standing beside the flags, from left to right: Albinas Sakalas and Juazas Kurenas.

—Decorations by Paulius Jurkus

Photo L. Tamosaitis

ENGLISH SECTION

The Song of the Trees

There is no better metaphor for the dialogue between our Lithuanian ancestors and nature than the song of the stringed instrument known as kankles.

Of ancient origin, its common Baltic name is kanteles, from the verb kantei, which corresponds to the Latin canere or cantare, to play, to sing. There are written references to kankles as early as 1625 where they are mentioned in a translation of the Psalms by Jonas Bretkunas. The oldest surviving example of this instrument is from the Eighteenth Century.

According to ancient tradition, the best kankles were made from trees that were felled during a funeral procession. Their sound was even better if they were carved during the funeral service itself. A description of some kankles made around 1780 mentions that the tree from which they originated was chopped down by a son while he was burying his father. There are legends of kankles being carved from the bones of the dead or from trees that were once men and women suffering some immense grief. This seems to be the origin of a wide-spread European ballad motif: "the singing bones." It is said that the trees themselves wept with the bereaved and thereafter exhaled their sobs from the instrument carved from their wood.

The instrument's popularity waned in the countryside at the end of the 19th Century, its gentle tone incapable of competing with the more powerful violin as an accompaniment to the merriment that attended agricultural rituals. However, because of faithful interest on the part of talented amateurs such as Petras Zoris (1839-1934) and Pranas Puskunigis (1860-1946), its bittersweet sound survived.

With the rise of national romanticism at the turn of the century, Jonas Garalevicius, an organ-maker, began manufacturing the first of some 2000 kankles in 1901 and, in 1910, published the first book devoted entirely to the instrument. By 1914, Pranas Puskunigis and Saliamonas Banaitis had formed a kankles orchestra that gave concerts in Lithuania and East Prussia.

During the period of Lithuanian Independence, 1918-1940, Justinas Strimaitis (1895-1930) did much to establish the instrument's popularity. He extended its musical range, and developed a new tonal gradation and a fingernail technique of playing. His orchestra consisted of 12 kankles with a range of 5 octaves. Soon, it was possible to play almost any simpler composition originally written for piano.

In 1925 a Kankles Society was established by Jonas Bendorius which was responsible for creating wide-spread interest. The Kankles Society maintained its own workshop and sponsored a music school teaching more than 300 students enrolled at one time.

In 1940, a women's orchestra was formed in Vilnius by Ona Mikulskis as part of the Lithuanian Folk Ensemble Ciurlionis, directed by her husband, Alfonsas Mikulskis. Having fled from Lithuania just prior to the second Soviet occupation in 1944, Ona and Alfonsas Mikulskis reestablished the Ciurlionis Ensemble in Cleveland where it still flourishes today.

In occupied Lithuania, the foremost Kankles orchestra is the Lietuva Ensemble under the direction of Pranas Stepulis. Since 1954, the instrument has undergone numerous modifications, including an extension of its range to 4 octaves. Its playing is taught at the Vilnius Conservatory and other musical institutes throughout the country.

Kankles are played on the knees by plucking strings stretched over a flat wooden soundbox with the fingers of the right hand or a plectrum.

The bottom of the soundbox is made from willow, birch, elm or juniper, while the top is usually a thin piece of spruce which is decorated with carvings of flowers or stars and holes which enhance the instrument's acoustical properties.

The trapezoidal soundbox in use today evolved from one that had been carved from a single piece of wood. It is approximately 5 cm. thick, the base of the trapezoid being about 50 cm. in length, the shorter opposite side 30 cm. Of the remaining two sides, one is 21 to 30 cm. long, usually finished in a straight line or semi-oval, the other, longer side, sloping and frequently ending in a scroll.

The most ancient versions of kankles had only five strings, made of sheep or goat gut, but the modern versions have as many as 13 steel strings fastened at the narrow end of the soundbox where they are raised by a wooden or stone bridge. Just as in other stringed instruments, they are tightened by wooden pegs at the other end.

References. Encyclopedia Lituanica, Volume III, pp. 31-33 [Boston, 1973]; Lietuviu Enciklopedia, Desimtas Tomas, pp. 440-443 [Boston, 1957].

American-Lithuanian Roman Catholic Women's Alliance

It is quite fitting to give recognition to a women's association which grew in the midst of our earliest efforts to attain women's rights in the early 1900s. At this junction in history women are again clamoring for equal rights in the ERA movement, etc.

Mrs. Julia Mack at the American Lithuanian Congress in Cleveland, Ohio on Ooctober 12, 1979.

Julia Mack Amerikos Lietuvių Kongrese Clevelande 1979 m. spalio 12 d.

The referendum for the American-Lithuanian Roman Catholic Women's Alliance was brought before the Roman Catholic Federation in Pittsburgh in 1913 by two activist women—Antonina Jakaitis and Ursula Jokubauskas. "This makes the organization the oldest on the national level in the United States," says Julia Mack, national president of the Alliance. And you can imagine the difficulties they encountered. Mrs. Mack continues: "They (the ladies) met with suffering, pity, sarcasm, and even fear from some quarters; fear that these BOLD women agitators were suffragettes who would stir up the women to abandon the societies that the men had established."

It was not for this reason, obviously, that the organization was formed, but for fostering personal growth and understanding in a new land with new customs and norms. At the same time, the organization aimed to preserve the Lithuanian culture and language, and to contribute to the fight for Lithuania's freedom. For example, it is from this group

of women that the teacher core coalesced to teach Lithuanian Sunday school, and Lithuanian choirs and folk dance groups emerged.

To assist its own members in assimilating into the culture, the Alliance formed a financial cooperative and is now able to offer two educational scholarships annually and provide insurance coverage.

By 1915, there were 15 chapters and 400 members. In 1919, the Alliance was incorporated in the state of Illinois and licenses and chapters were soon adopted in Michigan, Massachusetts, Connecticut, Pennsylvania, California, New York, New Jersey, Maine, New Hampshire, Florida, Ohio, Indiana and Maryland.

Julia Mack is quick to point out that four generations of women have now been represented, and the concept of a sorority for women's activities is still valid today. A chapter can be formed with ten or more women—and with the skills women have these days in business and administration, the thrust is toward a professional women's society.

Mrs. Mack anticipates that this is the wave of the future. She says: "While in Chicago a few months past, I had the pleasure of meeting a Dr. Rugis, who promised to form a chapter of professional women in Chicago. A few months later, she formed a very impressive chapter of 26 women, including four M.D.s, an opera singer and other professional people."

The identity of Lithuanian-American women can be recaptured in the ideals of this devoted organization. Its meaning is embodied in the official emblem and the hymn which has contemporary significance, says Mrs. Mack. The Cross is a symbol of Christianity; the star inspires high ideals; the anchor symbolizes hope and trust in God; and the heart expresses love and charity. The hymn was written specifically for the organization in 1926 by Aleksis and dedicated to the Alliance benefactor, Jonas Kmitas, on the 25th anniversary. Highlights of the poem are here reprinted:

A fourth of a century—somewhat a long time
Since the peerless Women's Alliance
Was formed, and still survives—
the great strength of emigrants . . .

It recognizes women's spiritual force,
Skilled they are in working miracles:
They raise a nation's dead from graves,
Post children of Vytautas in command.

Guardians thru centuries of their nation's wealth
Our language, songs, customs, riddles—
Kindled by ancestors since eternity,
Bequeathed to our beloved mothers.

And to the children they impart stirring words,
Uncovered beauty in folklore;
Taught them perseverance, showed the way
Thru the winding paths of life . . .

Departing for other countries—tender shoots, strong
A small group reached this land
With tiny dowries of their earth, seeds of rue
To blossom here for them, as the seeds grew green in Lithuania . . .

Illustrious Women's Alliance; Take up the burden
To recover Vilnius. Here we are free,
Let us renew our service to our country
As we have done in former years.

When the Russian tyrant racked Lithuania
Words for her freedom we dared to voice.
Now, is not the white eagle stifling Lithuania?
Then let us summon our courage again to speak.

Women's Alliance banner symbolizing involvment in state affairs [this side] and religious affairs [other side]. On the left, Julia Mack, national president, and on the right, Genevieve Kaneb, first vice president.

Prie Kat. Moterų Sąjungos, Worcehter, Mass., vėliavos kairėje pusėje stovi pirm. Julia Mack, dešinėje — vicep. G. Kaneb.

When cruelly bathed in blood the world will be,
Truth and love scorned everywhere,
Violent blows our nation strike,
Then hope is turned towards women.
(Translated from Lithuanian by A. Wackell)

Mrs. Mack is herself a shining example of a professional woman active in the civic and religious community. Initially a registered nurse, she and her husband owned and operated recreational facilities in the Massachusetts area for most of the recent years. Her business involvement, however, did not prevent her from engaging in local services.

Some positions she held are:

- President of the Women's Forum which embraced 150 organizations
- Budget chair of the youth services of the United Way
- Coordinator of the Mental Health Program for former patients in mental hospitals
- Director of YWCA and chair of its health education committee
- First woman to seek council seat in 1951
- National President of the Alliance 20 years ago and presently

To keep busy, Mrs. Mack also has written comedy plays for the Lithuanian community, oil paints and weaves, and has raised a son and daughter, who is equally outstanding in her achievements.

Mathilde Palukonis and Julia Mack at a display of Lithuanian folk art.

M. Paulukonis ir J. Mack prie jų suruoštos liaudies meno parodos

Marking the 62nd Anniversary Of Lithuania's Independence

Excerpts from the Congressional Record:

. . .Upon achieving independence, the Lithuanian people entered upon a period of unparalleled social, economic, and political progress. The independent nation of Lithuania adhered to a republican form of government, which preserved the freedom of speech, assembly, and religion. For the next 20 years as a free country, Lithuania demonstrated its ability to self-govern; its leaders brought about long-needed land reform, created and expanded industry, established an improved transportation system, and enacted social legislation providing for labor control laws and educational policies.

Following these few years of freedom and economic properity, Lithuania fell victim to Soviet aggression. Her independence succumbed to Soviet occupation during Word War II, the end result of which was annexation of Lithuania by the Soviet Union in 1940 . . . .

The struggle continues today, but Lithuanian determination to regain independence has not diminished. Lithuanians worldwide are united in hopes and efforts to achieving their goal.

At this time, we pay tribute to the spirit of the freedom-seeking Lithuanian people, and rededicate ourselves to the cause of freedom for all men. And we echo the statement contained in a resolution of the Lithuanian World Congress that it is the duty of the free nations of the world to "reaffirm on every suitable occasion the inalienable rights of the Lithuania people to national independence and individual freedom."

—DANIEL LUNGREN
Congressman from California

☆

. . . I am pleased to join many Ohioans of Lithuanian descent who, at this special time, remember their homeland and their relatives and friends who still live in this region of the world.

Last September, I had the honor of addressing Cleveland's Lithuanian community at the city's annual One World Day celebration. I wish each of my colleagues could have witnessed the outpouring of heartfelt nationalism shown for Lithuania that afternoon . . .

The Lithuanians' devotion to self-determination, like that of the Afghan insurgents fighting in the hills of their once-sovereign nation, displays the ultimate in courage to the rest of the world. I am confident that the Lithuanians' resolute belief in freedom—and the Afghans'—will be rewarded.

—JOHN GLENN
Senator from Ohio

☆

. . . As we are painfully aware, the Soviet Union has denied religious freedom as ethnic and cultural development in Lithuania. The Kremlin continues to persecute and suppress the Roman Catholic Church, which has played a major role in Lithuanian history and is symbolic of Lithuanian nationhood. The cultural genocide and the denial of basic human rights continues in Lithuania against the will of the Lithuanian people. They are consistently subjected to the deliberate "Russification" of their culture and efforts to eradicate their historic nationalism.

The hopes and aspirations of these peoples have not diminished as evidenced by their continuing defiance of the Soviet Government. They have continued to preserve their unity and strong sense of national consciousness. It is appropriate on this occasion of the 62nd anniversary of their declaration of independence that we pay tribute to the devotion by the Lithuanian people and their indomitable spirit. These brave people have struggled to preserve their heritage, national language, and historic religious faith against Soviet totalitarianism . . .

As a consponsor of H.R. 5407, I would like to point out the vital importance for us to authorize funds to be appropriated for the continuation of the legation in Washington. This will be a symbolic as well as visible sign to the more than one million people of Lithuanian descent living in the United States that their hope still lives. In addition, this will guarantee that the legality and legitimacy of the Lithuanian legation is maintained . . .

—M. DERWINSKI
Congressman from Illinois

☆

Mr. President, today as we note the anniversary of Lithuanian independence I think it is incumbent on us to recall the seizure of Lithuania, Latvia, and Estonia by Soviet forces in 1940, and to take cognizance of the fact that Baltic Americans have long warned us of the threat of Soviet aggression elsewhere . . .

Throughout the course of my study trip in the Baltic States, I was reinforced by accuracy of what they told me and by the strong concern these Baltic Americans had for Lithuania, Lavia, and Estonia . . . .

On December 20, 1979, in the U.S. Senate, we passed a resolution, without dissent, which reasserted our Nation's continuing commitment to the people of the Baltic States. It was important that we pass the resolution because it is important to remind our leaders and the leaders of other nations that the plight of the Baltic peoples continues to be of concern to us as well as to them.

It also sends a message to the leaders in the Kremlin that we do not accept the forcible incorporation of Lithuania, Latvia and Estonia into the Soviet Union. It puts us on record once again in reaffirming our commitment to the independence of the Baltic States, an independence for which I spoke out in Moscow inn 1966, after visiting the Baltic States, and dared the media, with whom I talked, to print it or put it on the radio or on television. To the best of my knowledge, it was not reported . . . .

Having witnessed the extraordinary efforts made by the people of the Baltic States to preserve their native tongue, their heritage, their folklore, their customs, their habits, I pay tribute to them for the courageous way in which they have exemplified their desire to possess the freedom that has been denied them.

—MR. PERCY,
Senator from Illinois

☆

And from our Lithuanian Community, a sample of letters published across the nation:

From the Nashua Telegraph—

After issuing a proclamation asking Americans of Michigan to participate in commemorating Lithuania Day Feb. 16, Governor William G. Milliken declared that "Lithuania and Afghanistan are more than a coincidence in human tragedies. He added: "For 40 years the Lithuanian people have been caged in a Soviet prison and the Afghanistan people are now destined for a similar fate." The governor noted that 40 years ago, "The Soviets entered Lithuania on the pretext of protecting Soviet interests and to protect the Lithuanians from what they said was outside aggression." The same line is now being peddled from Kabul via Moscow.

On July 23, 1940 our State Department issued a public statement by Under-Secretary Sumner Welles which said, in part:

"During these past few days the devious processes where under the political independence and territorial integrity of the three small Baltic Republics—Estonia, Latvia, and Lithuania—were to be deliberately annihilated by one of their powerful neighbors (the Soviet Union) have been drawing rapidly to their conclusion." The statement then declared: "The policy of the government is universally known. The people of the United States are opposed to predatory activities no matter whether they are carried out by the use of force or by the threat of forces."

However, as the **New York Times** said in an editorial Feb. 17, 1958: "These nations will not be rescued from their serfdom at the cost of a third global war. The price is one humanity cannot pay." The bomb, truly, exists and pessimists like Arthur Koestler point out, it is in the hands of an animal whom on the basis of past experience we have no reason at all for trusting.

Tito's former friend and later a jailed critic, Mihajlo Mihajlov, however, expressed a feeling which Solzhenytzin, forever blaming the West, apparently does not discover in his Russians: "A third world revolution is brewing, the revolution of the spirit, and it is incomparably closer in the socialist than in the nonsocialist world."

Maybe, the spreading American emphasis on human rights will, finally, engulf the world and make it a place where big and little nations can live in peace

without rattling the bomb? Anyway, that's the hope of the Lithuanians who have lost their freedom and the Afghans who are losing theirs.

—VYTOLD SIRVYDAS
Hudson, N.H., Feb. 20, 1980

☆

In the Los Angeles Times—

Today marks the 62nd anniversary of restoration of Lithuanian independence after almost a century of Czarist Russian occupation. Notwithstanding the catastrophic effects of Societ occupation and annexation of Lithuania, Latvia and Estonia since World War II, self-determination, human and religious rights represent the current battleground of survival in those nations.

Viktoras Petkus, a leading personality in Lithuanian dissent with active ties to Moscow dissidents, and a founder of the Lithuanian Helsinki group, was condemned for the fourth time by the occupant court. He joins Balys Gajauskas, imprisoned by the Soviets for dissemination of "anti-Soviet" literature and for activities related to the Solzhenytsin Fund.

But resistance to Soviet repression manifests itself not only internally but also through protests of those who themselves (not of Baltic ancestry) are in immediate danger of Soviet retaliation and imprisonment.

It is fitting tribute to the Lithuanian nation that Andrei Sakharov, himself under house arrest, should smuggle to the press a statement that not only condemns the Soviets for the invasion of Afghanistan but also for arrests and actions against human rights activists in the Baltic States, the Ukraine and Crimea.

No doubt the irrepressible spirit of Lithuanians and other human rights activists will survive the current oppressive and inhuman Soviet regime.

—ANTHONY B. MAZEIKA
Newport Beach, Calif.

NOTICE TO OUR CANADIAN SUBSCRIBERS

In making remittances for subscriptions to "Lithuanian Days," please make out your checks in the following amounts:

On U.S. Banks—$18.00

On Canadan Bank Checks-U.S. dollars—$20.00.

February 14, 1980

It is my great pleasure to extend warmest greetings and best wishes to all Lithuanian communities commemorating Lithuanian Independence Day.

With the proclamation of February 16, 1918 by the National Council, the people of Lithuania once again gave birth to their centuries-old dream of freedom and national independence.

But the newly-established Lithuanian state, born in the midst of war-time anarchy and chaos, was not fated to survive the imperialist ambitions of its neighbors to the West and South. Shortly after the withdrawal of Nazi forces, Lithuania was forcibly incorporated into the Soviet Union as its 14th "republic."

Our government, in one of its rare moments of lucidity in its otherwise murky perception of Eastern Europe, refused to recognize this conquest; and to this day grants diplomatic recognition to a legation that is truly representative of the Lithuanian nation. Our task must be to preserve this symbol of defiance until such time as Lithuania again gains its freedom.

On this, the 62nd Anniversary of Lithuanian Independence Day, we salute you.

Sincerely,
RONALD REAGAN

Commemorating Lithuanian Independence Day in the House of Representatives in Washington D.C. are, from left to right, Dr. Kostas Jurgela, Teodoras Blinstrubas [ALT representative], Dr. Jonas Balys, Stanley Balzekas [ALT rep.], Congressman Frank Annunzio, Speaker of the House of Representatives Thomas P. O'Neill, Rev. Eugenijus Gerulis [ALT rep.], House of Representatives Chaplain J. D. Ford, and Dr. Stasy Backis, Charge d'Affaires of Lithuania.

Lietuvos nepriklausomybės minėjime Washingtone vasario 13 d. Iš kairs: dr. K. Jurgėla, T. Blinstrubas, Alto atstovas, dr. J. Balys, Stanley Balzekas, Alto atst., kongresmanas Frank Annunzio, Atstovų Rūmų pirmininkas, Thomas P. O'Neil, kun. E. Gerulis, Alto atstovas, Atstovų Rūmų kapelionas J. D. Ford, Lietuvos Atstovas dr. S. A. Bačkis.

Amsterdam Observes 62nd Anniversary of Independence

Mayor Mario Villa and Congressman Samuel S. Stratton paid their respects at the Feb. 23 solemn celebration of Lithuanian Independence in Amsterdam, New York, sponsored by the Knights of Lithuania Council 100.

Congressman Stratton, the 1978 recipient of the Father John Jutt award of the K of L, noted that Lithuanian-Americans always knew that the Russians could not be trusted with Afghanistan, and only now are the rest of the Americans beginning to see the light.

Mayor Mario Villa joined Ms. Genevieve Gobis in reading the proclamation of Gov. Hugh Carey establishing Feb. 16 as Lithuanian Independence Day in the state of New York and the city of Amsterdam. Mayor Villa, it should be pointed out, appointed a Lithuanian, Albert Luzinas, as chief of police as of January, 1980.

Dr. Joseph Grabys, the principal speaker, recalled his early experiences in Lithuania and the beauty of the Lithuanian language, which he exemplified by reading Maironis' poems.

Folk dances, a humorous skit, a sing-along and dinner concluded the program for 150 people.

The K of L organizing committee included: Anthony J. Radzevich and Ms. Gobis (co-chairs); Father Baltech (program chair), Mrs. Sophie Olbie (ticket chair) among many others.

In the Amsterdam Recorder—

Americans of Lithuanian descent have long known something that people in high places in Washington have to learn over and over: that Soviet Russia is not to be trusted . . . .

It is more than a little ironic that at the same time the world's attention is being drawn to the 62nd anniversary of short-lived Lithuanian independence and the current predicament of the Lithuanian people, the same powerful nation which invaded Lithuania 40 years ago, has now rolled over Afghanistan, crushing opposition and seizing martial control of the country.

This is no different from what happened to Lithuania, the Ukraine, Estonia, Latvia, Poland, Czechoslovakia and Hungary in past decades.

For the people of countries under Soviet domination, there remains only the flicker of hope that some day, somehow they will again be free to direct their own destinies . . . .

The annual Lithuanian Independence Day commemoration is of special interest to Amsterdam because of our sizable population segment of American-Lithuanians and because those of other ethnic origins whose homelands have befallen the same fate are well represented here.

It is a shame that Feb. 16 will not be a happy holiday. But it serves a purpose. It is an annual reminder to peoples in the Free World that military strength is the only deterrent to this powerful aggressor which feeds upon the weak.

Stanley Silvernail, Editor of the Editorial Page

RELIGIOUS NEWS FROM LITHUANIA

In many **signed** letters, Catholic and Jewish believers are requesting new parishes, refurbishments of others, cessation of discrimination, and assertion of religious right. For example:

- 10,241 believers requested in a letter to Leonid Brezhnev that the Catholic Church in Klaipeda which had construction halted in 1961 be revitalized. It was argued that the present church facilities are totally inadequate. The builders of the church had been arrested and tried.
- Good students in the Vilkaviskis region had their conduct grades lowered for refusing to renounce the Church and to join the Komsomol. Parents sent a letter of complaint.
- A public statment addressed to the Lithuanian Bishops and administrators of dioceses dated May 5, 1979 encouraged the continuation of parish efforts to maintain contacts with the Lithuanian clergy abroad, demand the right to publish prayerbooks and religious literature, insist that the authorities stop interfering into the affairs of the theological seminary, and ask for more equitable taxation for rural churches.
- 30 defenders of a newly erected cross in a churchyard were dispersed by truckloads of KGB and militiamen. The cross was demolished and two youths arrested.
- 80 Catholic youths effected a postponement of the trial (for a traffic accident) of Rev. Tamkevicius, member of the Committee for the Defense of the Rights of the Believers, with their patriotic chants and moral support in court. Thirteen individuals were arrested.

The above efforts and incidents reflect the on-going struggle between the Believers and clergy vs. Petras Anilionis, Commissioner of the Council of Religious Affairs. Anilionis has pledged to bring the religious activists to heel. Toward this end, he has attempted to halt patriotic demonstrations and curtail religious influence through a series of "dialogues" with deacons and ordinaries of various dioceses as implicated in the proceedings of a conference of propagandists on the "communist education of working people," on June 16, 1978, in Kaisiadorys, published in a confidential booklet of merely 400 copies. The proposals included the abolition of the traditional "name-days," because of their association with "saints" and "patrons." Concern was expressed about the "unhealthy fashion" of church weddings. Sometimes even non-believers avail themselves of religious services, claiming that this way they maintained "national traditions."

It was revealed during the conference that a "brigade" of the Soviet Communist Party's Central Committee visited Lithuania recently and "analyzed" the anti-religious activity—the first time the Politbureau paid such "attention." The visitors expressed their dissatisfaction with several areas: the influence of the clergy on the children and the young, "religious survivals" among Communists and Communist youths, people who engage in underground "monasticism." They insisted that this "underground" must be abolished. The Radio Vatican Lithuanian-language broadcasts were criticized; Catholic references to the Helsinki agreements were referred to as "slander." The main conclusion at the conference: the Church must be "destroyed from within."

Clergy, accused of breaking Soviet laws in the meetings conducted by Anilionis, have countered effectively by their own extensive recital of the abuses and violations by the Communist authorities.

[*Excerpted from ELTA, December 1979*]

ANNOUNCING

UNDER THE SWORD OF DAMOCLES

The novel by Anatole Kairys, translated from Lithuanian by Nijolė Gražulis and published by the Lithuanian Literary Associates, is now available in English.

UNDER THE SWORD OF DAMOCLES . . .

"This novel attracts its readers through interesting characterizations, the colorful details of the times portrayed, and by the contemporaneity of its theme."

—Pr. Naujokaitis, **Tėviškės Žiburiai** (Lights of the Homeland), June 29, 1978.

"The award commission did not err in selecting this novel."

—Rev. J. Prunskis, **Laiškai Lietuviams** (Letters to Lithuanians), June, 1978.

"A. Kairys creates such an uncommon dramatic situation as only the noted French tragedian Pierre Corneille (1606-1684) was capable of contriving. The author may well be proud of this."

—Dr. J. Grinius, **Draugas** (Friend), August 19, 1978.

UNDER THE SWORD OF DAMOCLES

. . . won for its author the 27th annual **Draugas** (Lithuanian-language daily in Chicago) Novel Contest in 1978 and had two printings that same year.

UNDER THE SWORD OF DAMOCLES

. . . is 251 hard-cover pages with jacket design by P. Aleksa. The price of $10.00 includes postage and handling. Orders of four or more copies receive a discount of 25%. Please allow 20 days for delivery. Make checks payable to:

LITHUANIAN LITERARY ASOCIATES.

— — — — — — — —

Please send me ..... copies of

UNDER THE SWORD OF DAMOCLES

NAME .....

ADDRESS .....

CITY .....STATE.....ZIP.....

Enclosed is a Check or Money Order for $.....

(Send no cash, please). Mail to:

LITHUANIAN LITERARY ASSOCIATES

4304 W. 55th Street

Chicago, IL 600632

Baltic Dissidents Speak Out Against Holding the Olympics in the Soviet Union

At long last, the Baltic sentiment is known about conducting the Olympics in the Soviet Union after the invasion of Afghanistan. Two messages reportedly were released, signed by approximately 30 Estonian, Latvian and Lithuanian activists on January 28.

The media said one message took the form of an open letter to Soviet Party Leader Leonid Brezhnev and was also sent to U.N. Secretary General Kurt Waldheim. It condemned the Soviet invasion of Afghanistan and compared it to the Soviet annexation of the Baltic states in 1940.

The second message was addressed to the International Olympic Committee and the Olympic committees of the U.S., Canada, Britain, and other countries. That message reportedly said that no nation at war should take part in the games since the Olympics symbolize peace. It calls on the IOC and all countries that do not recognize the Soviet annexation of the Baltic Republics to work for the removal of the 1980 summer games from the Soviet Union. It particularly protests the selection of the Estonian capital, Tallinn, as the site for Olympic yachting events.

David K. Willis in **The Christian Science Monitor** article titled "Fresh Burst of Baltic Nationalism Hits Kremlin" (Jan. 29) describes the documents as follows: "The open letter on Afghanistan said the Soviet Union used the Soviet-Afghan friendship treaty as the reason for armed intervention. But the Soviets had not explained which Afghan government asked for the troops. Nor had the Afghans complained to the United Nations about any "external threat." Besides, it went on, the intervention contradicted a 1933 Soviet-Afghan agreement that defied "aggression" as the entry of troops from any country. In fact, no other Afghan neighbor had sent troops.

"The Soviets sent soldiers into the Baltic states in 1940 under similar friendship treaties. That's why Estonian, Latvian and Lithuanian people know the aims and results of such actions," the statement said. The statement urged Mr. Brezhnev to withdraw Soviet troops immediately and unconditionally.

The letter to the IOC objected to the Olympic regatta being held in Tallinn because it put in doubt "the right to self-determination" by Estonians. Baltic people, the statement said, felt it "fitting and reasonable" that under present conditions, the games should be held outside the Soviet Union."

To this date, copies of the documents have not reached the West. There is no confirmation of receipt of either message by Brezhnev, Waldheim, or by Olympic officials. The information was made known by the Estonian dissident scientist Jurii Kukk, a friend of Lithuanians and Latvians.

(Material Supplied by BATUN)

(An article containing this same information, entitled "Forty years on, nations still yearning for freedom" was printed on the front page in the February 16, 1980 issue of the **Saudi Gazette!**)

Rev. Garuckas Defends Nationalism in Last Letter

In a long and incisive letter to the First Secretary of the LSSR CP dated March 15, 1979, Rev. Karolis Garuckas accuses Lithuanian Communists of trying to "cripple the national and patriotic consciousness of Lithuanian youth." Communists have called patriotic rallies and invocations a form of "narrow nationalism." In response, Garuckas wrote that "each historically formed community, sharing a common origin, language, history, and customs, has an indisputable right to nationhood, love for one's Fatherland and patriotism.

"Nationalism is to be condemned only when it degenerates into chauvinism, into hate towards the people of other nations, and into a desire to enslave and even to destroy other nations. Which nation exhibits such 'virtues' today: Lithuania or Russia? . . . It is obvious that the Communist Party program today aims to destroy the national character of other nations . . . and that everything is done to have the occupied nations melt away in the Russian nation, in order to create a one-nation state limited to the Russian language, Russian customs, and Russian culture. Is not this the apex of chauvinism?"

"Dear Secretary," the letter concludes, "all those who love the Lithuanian nation expect you to defend Lithuania, and not to sell it."

Garuckas was a member of the Lithuanian Helsinki Group before he died on April 5, 1979.

(Excerpted from ELTA, Nov., 1979.)

CESIUNAS PRESUMED DEAD

The Washington Post, Feb. 22, 1980, revealed that Lithuanian Vladas Cesiunas, a member of the Soviet canoeing team who sought asylum in West Germany and was allegedly kidnapped four weeks later, is reported to have committed suicide in a psychiatric hospital.

—DR. S. A. BACKIS

PECIULIS FEATURED SPEAKER AT UNIVERSITY

On March 20, the Lithuanian Students Association, together with the campus History Club, introduced recently arrived dissident, Aloyzus Peciulis at California State University at Northridge.

Aloyzus Peciulis, born and raised in Punskas, Poland, 3.5 km. south of the Soviet Lithuanian border, spoke about the current social and political conditions facing Lithuanians living in the Polish-annexed region of Suvalkija. The talk was illustrated with numerous color slides of the architecture and scenery of Seinai, Punskas, Vilnius and Trakai.

The program, which began Thursday evening at 7 p.m., lasted two hours. A dozen students plus interested local American community members were attracted to the Lithuanian evening.

In listening to Mr. Aloyzus Peciulis' life story, the audience came away with an appreciation for the Lithuanian peoples' love and struggle for retaining their culture. Most importantly, they also learned that to those immigrants who come here today from behind the Iron Curtain, America is still a land of much promise and opportunity. Indeed, the "American Dream," often discredited by many nowadays, still remains a live and vibrant image to such refugees from communist rule as Adoyzus Peciulis.

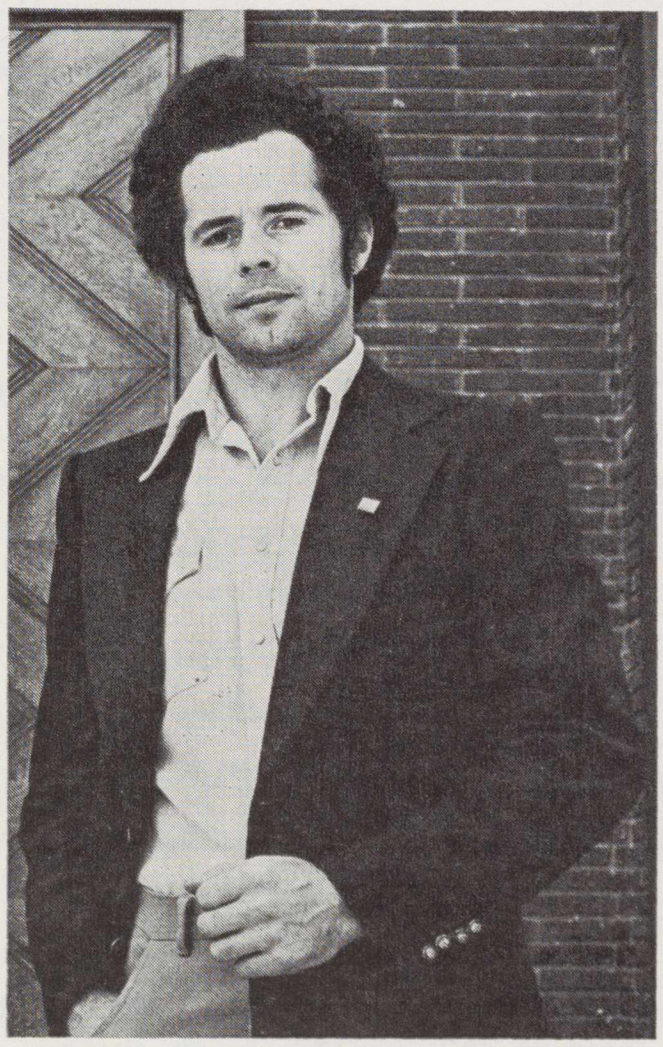

Aloyzus Peciulis, pictured, was guest speaker at a gathering of Lithuanians and Americans, organized by Rimas Paskauskas of Cal State University at Northridge.

Aloyzas Pečiulis skait· paskaitą apie Liet. gyvenančių Suvalkų trikampyje soci sąlygas

Corrections on the Book Review "The Golden Steed" by Zivile Gimbutas.

Page 19, 2nd par. should read:

" . . . The author's particular devil, Pinciukas, is twice notorious, and is known not only from the drama and the novel, but also from a recent film . . ." (not "twice as notorious")

The middle of p. 20 should read:

"In summary . . . Its content is characterized by a diversity that is inherent in and suggests the main theme: humanity, as expressed in Baltic folklore and understood by individual authors. The majority of the plays were written in the early 20th century.

CORRECTION

Paragraph 3 of the articles on Vilnius University (LD, December 1979, p. 19) should have clearly identified Lithuania as having the most advanced form of printing compared to Russia and other Eastern European countries at the time. We apologize for any misunderstanding.

GARBĖS PRENUMERATORIAI

J. Ankudas, MD, Baltimore, Md.
Peter Atkočiūnas, D.D.C., Cicero, IL.
Br. Aušrotas, Juno Beach, Fl.
Leo Bagdonas, Santa Cruz, CA
Pr. Baltuonis, Canada.
Petras Baltrėnas, Calif.
Dr. C. K. Bobelis, Fl.
A. Braškys, Canada, Ont.
Juozas Briedis, West Bloomfield, Mich.
Vyt. Čekanauskas, garbės konsulas, Los Angeles.
H. Bruszauskas, Vokietija.
Dr. A. L. Čepulis, Willoughby, OH.
John Čiurlionis, PA.
A. Devenis, CA.
Dr. J. Dėdinas, Elmhurst, Ill.
Vysk. A. Deksnys, Vokietija.
A. Dičius, CA.
Rev. A. Dranginis, MD.
Vincas Dovydaitis, San Clemente, Calif.
Br. Galinis, Norvell, MA.
J. Girevičius, Ont. Canada.
Mrs Venice Grantham.
Paul Gylys, Olympia, Wash.
E. & L. Jarašiūnai, Santa Monica, CA.
E. Jonušas, Nebr.
E. Juciutė, Mass.
Msgr. F. M. Juras, CT.
Dr. J. Jurgilas, Granada Hills, Calif.
J. Jurkūnas, ILL.
A. Kantvydas, Canada.
K. Karuža, CA.
St. Keterauskas, Los Angeles,
G. Kazlauskas, Los Angeles, CA.
Dr. P. Kisielius, Cicero, Ill.
A. Krisiukėnas, MA.
E. Kronas, Canada.
Msgr J. Kučingis, Los Angeles,
S. ir J. Kvečas, CA.
J. L. Levickas, FLA.
Mary J. Lietuvnikas, Orlando, FL.
J. Lukas, CT.
A. & L. Mažeikos, Marina del Rey, Ca.
G. Mažulienė, CA.
W. Maker, Burbank, CA.
W. Markalonis, Reynoldville, Pa.
Balys Maskeliūnas.
Msgr. L. Mendelis, Baltimore,
M. Merkevičius, Omaha, NB
E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N.Y.
Dr. Vyt. Mileris, Livonia, MI.
Rev. S. Morkūnas, Iowa.
A. Musteikis, Fallon, NE.
J. Narbutas, FLA.
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA.
Vl. Pažiūra, CA.
Frank Petrauskas, Syracuse, N. Y.
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N.Y.
Rev. Dr. P. Ragažinskas, Central, N. M.
Kun. V. Radvina, Calif. - $30.
V. Raulinaitis, CA.
P. Sakas, Los Angeles, CA.

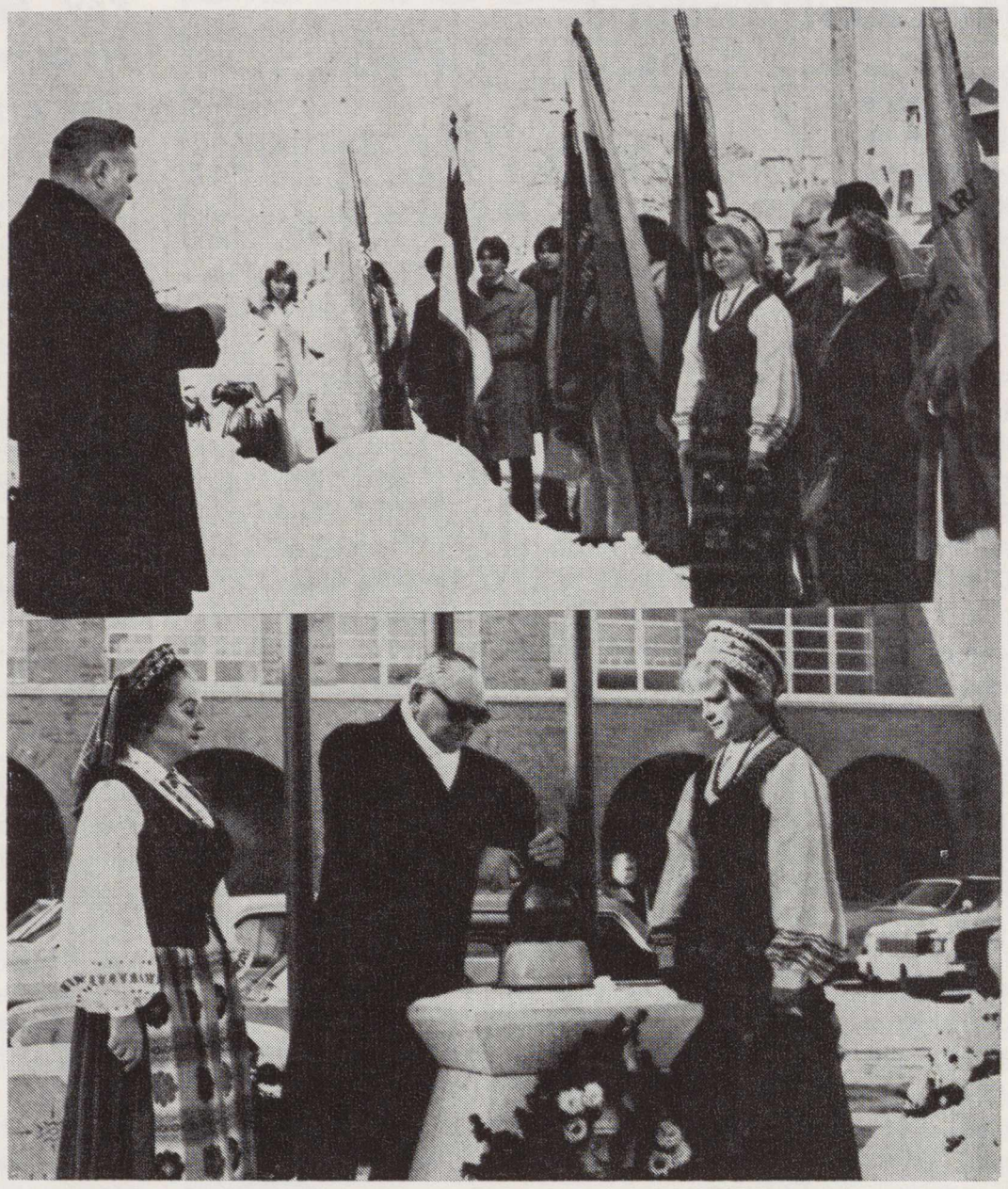

VIRŠUJE —

Vasario 16-tos minėjimas Clevelande. Vėliavos pakėlimas prie paminklo. Kalba A. Jonaitis.

ŽEMAI —

Vasario 16-tos minėjime Clevelande aukurą uždega muz. A. Mikulskis; šalia — Jokubaitienė ir Natkevičiūtė.

Foto V. Bacevičiaus

[Upper] February 16 Independence Day celebrations in Cleveland. Raising of the Flag at the monument commemorating those who died for it. Speaking is A. Jonaitis. [Lower]: Commemorative flame being lit by: Composer A. Mikulskis. Standing to the sides are Mrs. Jukubaitis and Miss Natkevicius. ....

NOTE OUR EXPANDED ENGLISH SECTION. IF YOU SUPPORT THIS CHANGE, SUBSCRIBE FOR YOUR CHILDREN OR YOUR FRIENDS. —Ed.

ALBINAS MARKEVIČIUS
Apdraudos Agentūra
M. & R. AMERICANA
Insurance Service, Inc.
2113 Wilshire Blvd. 393-9801
SANTA MONICA, CA 90403 828-7525

BALTIC BAKERY
Juozas ir Aldona Ankai — savininkai
4627 So. Hermitage CHICAGO, Illinois 60609 Telef. (212) LA3-1510
2616 W. 69 Street, Chicago, Ill. 60629
Telefonas: (312) 737-6784
ir
Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis.

Garbės prenumeratoriai

P. Sakas, Calif.
E. ir J. Sinkiai, Santa Monica,
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL.
Rev. E. Statkus, Grand Rapids,
Viktoras D. Stankus.
J. Stakėnas, ILL.
Jonas Talandis, Olympia Fields,
TALKA, Hamiltono Lietuvių
V. Tamošiūnas, Mich.
J. Tamas, Calif.
Kredito kooperatyvas, Canada.
A. Rapšys, Norco, CA.
Dr. V. B Sky, Palos Verdes, CA.
Kun. Th. Palis, Pittburg, CA.
Rev. P. Sabulis, Waterbury, Ct
M. Sarauskas, Winn., Canada.
Juozas Truskauskas, Los Ange-
Rev. Ignas Urbonas, Gary, IN.
A. Valavičius, IL.
Vytautas Vidugiris, Los Angeles
J. Vitėnas, Washington, D.C.
A. Yutz, Munhall, PA.
Dr. P. Žemaitis, Conton, MI.
Slava Žemelytė, Canada -

AUKOJO PAREMTI SPAUDAI

565 — Petras Baltrėnas, Montabello, Ca.

$20 — Liet. Bendruomenė, Los Angeles.

Po $10 — J. Čiurlionis, M. Lembertas, H. Jasinis.

Po $7 — G. Penney, V. Zdanys, J. Kazlauskas.

Labai ačiū visiems parėmusiems L.D. žurnalo leidimą —
A. Skirius, leidėjas

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

8% — 8 metų su $500.00, minimum
7¾%—6 metų su $500.00, minimum
7½% — 4 metų su $500.00, minimum
6¾% — 30 mėn. su $500.00, minimum
6½% — 1 metų su $500.00, minimum

Savings insrd. to $40,000 by FSLIC

Drive in facilities.

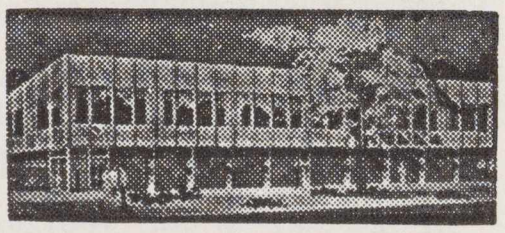

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650
JUOZAS F. GRIBAUSKAS
sekretorius
Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

LIETUVIŲ DIENŲ

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininko" adm-ja.
So. Boston, Mass.—S. Minkus
Chicago, Illinois—Balys Brazdžionis
'Gifts International,' 'Parama,' 'Terra,' 'Marginiai.'
Cleveland, Ohio—J. Zilionis
Detroit, Mich—St. Anthony's Parish Library
Los Angeles, Cal.—V. Prižgintas
Putnam, Conn.—Immaculate Conception Convent
Rochester, N.Y.—A. Sabalis
Waterbury, Conn.—"Spauda"
Woodhaven, N.Y.—"Romuva"

ANGLIJOJE

Kew, Surrey—"Dainora"
Bradford, Yorks—Kun. J. Kuzmickis

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown—A. Kubilius
Melbourne-St. Kilda—F. Sodaitis
Sydney—Kun. P. Butkus
Glen Osmond, S.A.—E. Reisonienė
Mirren, SA.—J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont.—A. Puteris
Toronto, Ont.—V. Aušroras, A. Kuolas, P. Misevičius
Montreal, Que.—P. Rudinskas (Parish Library)

ALBINAS KURKULIS

"Stock" Brokeris ir vice prezidentas
Rodman & Renshaw, Inc.

Member New York Stock Exchange and Other Principal Exchanges

209 S La Salle St., Chicago, Ill. 60604

(312) 332-0560

Skambinti "Collect" is bet kur JAV

KNYGOS

Algirdas Landsbergis, **Muzika įžengiant** į neregėtus miestus. Novelės, 224 psl. Išleido Ateities Literatūros Fondas, 1979. Aplankas Nijolės Palubinskienės. Kietais viršeliais, kaina $6.

Knygoje yra 7 novelės. Knyga gaunama pas platintojus arba tiesiog iš leidyklos šiuo adresu: Mrs. M. Bajorūnienė, 17689 Goldwin Dr., Southfield, Mich. 49075.

"LIETUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE!"

Siūskite metinę prenumeratą $5.00

Užsakykite LAV savo giminėms bei draugams, gyvenantiems rytinėse ir vidurio Amerikos valstybėse, tegu susipažįsta su mūsų veikla ir gyvenimu.

4364 Sunset Blvd., Hollywood, CA 90029

Galima LAV užsisakyti ir patelefonuojant

NO 4-2919

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.
Išlaiko L. Radijo Klubas
Programų koordinatorius Vladas Gilys

3329½ Atwater Avenue
Los Angeles, CA 90039
Tel. (213)662-6906

BALTIMORE, MD.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10-11 val. ryto
per FM radijo stotį WCAO 104 meg.
Programos vedėjai: **Albertas Juškus**

4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, Md. 21227 Tel.: 242-1779

SO. BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
11:30-12:00 val. 1430 AM iš WWEL
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET
Petras Viščinis, vedėjas
173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų** girdima sekmadieniais 1 val.-1 val. 30 m.

Boston, Mass.—WNSR-1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka

502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN-8-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Raidijo Šeima

7 Programos savaitėje

Monday through Friday 5:30 p.m.-6 p.m.
Saturday & Sunday 8:30-9:30 a.m.
Visos programos is WOPA 1490 kc AM
Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos
WOPA stoties 1490 kc AM—102.7 FM

7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel.: HEmlock 4-2413

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadieno
8:30 val. vakaro
Visos laidos iš tos pačios stoties
WOPA 1490 AM banga
Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ

2646 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629
Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų" programa

kas šeštadienį 12:30 p.p.
1110 AM banga, WTIS stotis
Veda Kazė Brazdžionytė
Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas 312-778-5374
Atstovas St. Petersburge—K. Kleiva
Telef.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI
Įsteigta 1949

Girdimi sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc

Vedėjas—Juozas Stempužis

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIJO VALANDA

2056 CNB Bldg., Detroit, Mich. 48226

WMZK-FM banga 98 mc.
Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį
nuo 8:00 iki 9:00 vakare
Programos rekalais kreiptis:

Albert Misiunas, 2483 Woodmere, Detroit, MI 48209, tel. 841-3026; Algis Zaparackas, 4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak, MI 48072, tel. 549-1982.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis, banga 105.1 mc.
Sekmadieniais 8:20-9:00 val. ryto
Išlaiko Radijo Klubas Visais reikalais kreiptis **Antanas Janušis, 16778 Rougeway Dr., Livonia, MI 48154. Tel. 421-4696.**

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė

WRYM—840 AM
Kiekv. sekmadienį 4:30-5:30 val. p.p.
Programos vedėjas A Dragūnevičius
Pranešėjai:
Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir Lionginas Kapeckas
273 Victoria Rd, Hartford, CT 06114
Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda

girdima kas šešt. 4-5 v.p.p. iš WEVD
stoties New Yorke, 1330 kc AM
taippat nuo 7-8 v.v., 97.9 FM banga
Direktorius—Dr. Jokubas J. Stukas
2234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060
Tel. (201) 753-5636

Kultūrinė lietuvių radijo val anglų k. per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM pirm. 7:30-8:30 v.v.—89.5 mg.
Vedėjas—Prof. J. J. Stukas

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį nuo 9 iki 10 v. ryto š WHBI stoties 105.9 FM banga

ROMAS KEZYS

217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364
Telefonas: 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Pennsylvania

Pittsburgh, PA — WPIT-730 kc.
sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.
Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai

Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

"LEISKIT Į TĖVYNĘ"

Lithuanian Broadcasting SPA
Kiekvieną rėnesio antrą, trečią ir ketvirtą sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 ryto
iš radijo stoties KGUS—FM 97.5 banga
Programos vedėja Salomėja Smaišienė
204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901
Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, N.Y.

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
Stotis: WXXI-FM 91.5 mc
Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas
Klubo valdyba: **Al Gečas,** pirm., **R. Kiršteinas,** vicepirm., **J. Krokytė,** sekr., **Ruta Ilgūnaitė,** ižd., **L. Laukaitienė,** narė.
320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės Balsas

Sekmadieniais 8-9 val. vak.
Ved. Viktoras Vaitkus
10 John St., Waterbury, Ct. 06708
Tel. 756-5173 — 754-8780

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną tračiadienį nuo 11 val. v.
CFMB stotis—Banga 1410
Programos vedėjas L. Stankevičius
1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada
Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30-2:00 po pietų
Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 101 FM
Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius
614 Tedwyn Dr.
Mississauga, Ont., Canada
L5A IK2
Tel. (416) 275-3134

ROMA, ITALIA

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku
41.15 ir 50.34 metrų bangomis
Vedėjas Dr. J. Gailius
Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų
Vedėjas: Kun. Dr. V. Kaziūnas
Adresos: Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

Įsteigta 1966

WCIU-TV Channel 26

Sekmadieniais 8:30

5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60634
Tel. (312) 778-2100
Tollus Šlutas, vald. pirm.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO SOLISTĖ IRENA GRIGALIŪNAITĖ.